

Udskriftsdato: 15. december 2025

2020/1 LSF 198 (Gældende)

Forslag til Lov om velfærdsaftaler på ældreområdet

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: Social- og Ældremin., j.nr. 2021-2542

Forslag

til

Lov om velfærdsaftaler på ældreområdet

Kapitel 1

Formål og varighed

§ 1. Formålet med denne lov er frem til den 30. september 2024 at frisætte udvalgte kommuners og tilbuds varetagelse af ældreområdet med henblik på at udvikle velfærden på området og skabe større handlerum for medarbejderne og lederne for at øge kvaliteten, fagligheden, omsorgen og nærværet i velfærden til gavn for borgeren.

Kapitel 2

Anvendelsesområde

§ 2. Langeland, Middelfart og Viborg Kommuner er omfattet af denne lov.

Kapitel 3

Generelle bestemmelser

§ 3. Den, der efter anden lovgivning er bemyndiget til at fastsætte regler, kan efter indstilling fra kommunalbestyrelsen inden for bemyndigelsens grænser for at opnå formålet med denne lov fastsætte særlige regler for kommuner omfattet af § 2.

§ 4. Den, der efter anden lovgivning i forbindelse med en forsøgsordning er bemyndiget til at godkende fravigelser af gældende regler, kan inden for bemyndigelsens grænser for at opnå formålet med denne lov godkende særlige fravigelser for kommuner omfattet af § 2.

§ 5. Kommunalbestyrelsen kan i et møde beslutte at overlade til kommunens udvalg eller administration, herunder kommunens tilbud, at træffe beslutninger efter kapitel 4.

§ 6. Kommunens beslutninger efter kapitel 4 offentliggøres i en samlet oversigt.

Stk. 2. Kommunens beslutninger træder i kraft på det i oversigten fastsatte tidspunkt, dog tidligst dagen efter offentliggørelse af beslutningen i oversigten.

Stk. 3. Social- og ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om oversigtens udformning og offentliggørelse.

§ 7. Kommunens beslutninger efter denne lov kan ikke påklages.

Kapitel 4

Velfærdsaftaler på ældreområdet

§ 8. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at §§ 79 a og 81 a, § 83, stk. 1, 3 og 5, § 83 a, § 84, stk. 1, §§ 86, 90-92, 94 og 94 a, § 139, stk. 2, §§ 151, 151 b og 151 c i lov om social service og § 8, stk. 1 og 2, og §§ 32 og 33 i lov om friplejeboliger samt regler fastsat i medfør heraf helt eller delvis ikke skal gælde for kommunen eller de tilbud i kommunen, som kommunalbestyrelsen udpeger, jf. dog stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan træffe forskellige beslutninger for forskellige tilbud i kommunen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan ikke fravige bestemmelserne nævnt i stk. 1 for så vidt angår borgere, der modtager hjælp efter §§ 85, 95-100, 103, 104, 107, 108, 114 eller 118 i lov om social service.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan ikke fravige bestemmelserne nævnt i stk. 1, for så vidt angår borgere, der benytter deres ret efter § 3 i lov om friplejeboliger til frit at vælge at indgå lejeaftale med en friplejeboligleverandør om en plejebolig eller en lignende boligform, der er beliggende i en anden kommune end dem, der fremgår af § 2.

§ 9. Hvis kommunalbestyrelsen beslutter, at § 83, stk. 1, 3 og 5, § 83 a, § 84, stk. 1, eller § 86 i lov om social service helt eller delvis ikke skal gælde, skal kommunalbestyrelsen fortsat tilbyde borgeren den hjælp, borgeren har behov for i forhold til borgerens nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Stk. 2. Hjælp efter stk. 1, skal ydes på baggrund af en konkret og individuel vurdering i forhold til den enkeltes behov og forudsætninger og i samarbejde med den enkelte.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal oplyse borgeren skriftligt om, hvilken hjælp der er bevilget efter stk. 1.

Stk. 4. Betingelsen i § 3, stk. 3, i lov om friplejeboliger om certificering anses for borgere, hvor kommunalbestyrelsen har truffet en afgørelse efter regler fastsat i medfør af § 9, stk. 5, for opfyldt, såfremt friplejeboligleverandøren er certificeret til at levere et tilbud efter lov om social service, der modsvarer det tilbud, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om efter regler fastsat i medfør af § 9, stk. 5.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen fastsætter nærmere regler om hjælp efter stk. 1 i forhold til hjælpens art og udførelse.

§ 10. Styrelsen for Patientsikkerhed fører tilsyn med hjælp, der er fastsat i medfør af regler udstedt efter § 9, stk. 5, som ydes på de registreringspligtige kommunale og private enheder efter § 150 c, stk. 1 og 2, i lov om social service.

§ 11. Sundhedsministeren kan efter ansøgning fra kommunalbestyrelsen fastsætte regler om fravigelse af bestemte pligter eller opgaver efter sundhedsloven, der påhviler kommunalbestyrelsen, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Sundhedsloven kan ikke fraviges til skade for patientsikkerheden og patientens retsstilling.

§ 12. Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og bestemmelser fastsat i medfør heraf finder tilsvarende anvendelse for kommunalbestyrelsens afgørelser efter regler udstedt i medfør af § 9, stk. 5.

Kapitel 5

Ikrafttrædelsesbestemmelse

§ 13. Loven træder i kraft den 15. maj 2021.

Kapitel 6

Tidsmæssig gyldighed

§ 14. Loven ophæves den 30. september 2024.

Stk. 2. For foranstaltninger i forhold til borgeren, som kommunen har truffet beslutning om efter denne lov, og som ikke er udløbet på det i stk. 1 fastsatte tidspunkt, finder loven anvendelse, indtil kommunen har truffet anden bestemmelse i henhold til den lovgivning, som er gældende efter det i stk. 1 fastsatte tidspunkt.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og baggrund
2. Lovforslagets hovedpunkter
 - 2.1. Formål, varighed og anvendelsesområde
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Social- og Ældreministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.2. Generelle bestemmelser
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Social- og Ældreministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.3. Fravigelsesmuligheder på ældreområdet
 - 2.3.1. Gældende ret
 - 2.3.2. Social- og Ældreministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Klima- og miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
9. Sammenfattende skema

1. Indledning og baggrund

Formålet med lovforslaget er at etablere hjemmelsgrundlaget for velfærdsaftaler på ældreområdet med Langeland, Middelfart og Viborg Kommuner.

Lovforslaget etablerer hjemmel til, at Langeland, Middelfart og Viborg Kommuner frem til den 30. september 2024 kan fravige visse bestemmelser i lov om social service og lov om friplejeboliger.

Lovforslaget giver videre de udvalgte kommuner visse muligheder for at træffe beslutning om at sætte noget andet i stedet for enkelte af de bestemmelser, som kommunerne får hjemmel til at fravige. Lovforslaget etablerer herudover mulighed for at anvende eksisterende bemyndigelser og forsøgsbestemmelser til at kunne imødekomme eventuelle ønsker fra de kommuner, der er omfattet af loven, om yderligere frisættelser fra lovgivningen i løbet af forsøgsperioden. Der skabes således hjemmel til at etablere særordninger for de kommuner, der er omfattet af loven.

De enkelte velfærdsaftaler, som på ældreområdet agtes indgået mellem regeringen og de tre kommuner, vil indeholde de politiske tilkendegivelser om, hvilken lovgivning kommunerne sættes fri af, og hvilken regulering m.v. de enkelte kommuner påtænker at fjerne.

Lovforslaget er en del af regeringens nærhedsreform, som bl.a. introducerer velfærdsaftaler. Velfærdsaftaler er en ny, samarbejdsbaseret vej til at udvikle velfærden i den offentlige sektor. En velfærdsaftale indebærer, at kommunen og regeringen indgår en aftale om at frisætte kommunen, tilbud, ledere og medarbejdere fra lovgivning og kommunal regulering m.v.

Målet med velfærdsaftalerne er at give mulighed for at kunne gentænke tilrettelæggelsen af indsatserne og med udgangspunkt i lokale ønsker og behov samt medarbejdernes faglighed at skabe de bedst mulige tilbud til gavn for kommunens borgere. Det grundlæggende formål er således at give et løft i kvaliteten, omsorgen og nærværet for den enkelte borger inden for de udvalgte velfærdsområder. Erfaringerne fra velfærdsaftalerne skal anvendes som inspiration i arbejdet med at tegne stregerne for fremtidens velfærdssamfund på bl.a. ældreområdet.

Lovforslaget udmønter aftale af 17. december 2020 om velfærdsaftaler på ældreområdet mellem regeringen og Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Fri Grønne og Alternativet. Partierne er med aftalen enige om, at der er brug for mere frihed, tillid og sund fornuft og større arbejdsro og plads til at lave lokale løsninger tæt på borgeren. Hvor det faglige skøn vejer tungere end procesregler. Det skal løfte kvaliteten af velfærden og de resultater, borgerne oplever, når de er i kontakt med den offentlige sektor.

Partierne lægger bl.a. videre i aftalen til grund, at kommunerne vil udnytte friheden til at prioritere og styrke kvaliteten i velfærden til gavn for kommunernes borgere.

Aftalepartierne er endvidere enige om at se positivt på kommunernes eventuelle konkrete ønsker om yderligere frihedsgrader, herunder frihedsgrader på andre ministeriers områder end Social- og Ældreministeriets område.

Lovforslaget udmønter videre den politiske principaftale om indgåelse af velfærdsaftaler, som regeringen den 29. oktober 2020 har indgået med bl.a. borgmestrene i Langeland, Middelfart og Viborg Kommuner på ældreområdet.

Med aftalen har parterne forpligtet hinanden til at søge tilslutning til at fjerne regulering med henblik på at skabe øget kvalitet og plads til faglighed i velfærden. Borgmestrene har forpligtet sig til at søge tilslutning fra kommunalbestyrelserne til at gennemføre en omfattende fritagelse fra kommunal regulering m.v. med henblik på at skabe øget selvstyre. Regeringen har forpligtet sig til i videst muligt omfang at sætte kommunerne fri fra statslig regulering ved at søge Folketingets tilslutning til ændringer af lovgivningen.

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med det særskilte lovforslag om velfærdsaftaler på dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet, som fremsættes af børne- og undervisningsministeren.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Formål, varighed og anvendelsesområde

2.1.1. Gældende ret

Kommunerne er omfattet af det almindelige legalitetsprincip, som betyder, at kommunernes opgavevaretagelse er betinget af, at der er hjemmel i lovgivningen, og at opgavevaretagelsen ikke strider mod lovgivningen.

Lovgivningen finder som udgangspunkt anvendelse på samme måde for alle kommuner. Hvis en enkelt kommune eller udvalgte kommuner skal have mulighed for at varetage en hidtil uhjemlet opgave, eller varetage en opgave på anden måde end, hvad der måtte være fastlagt ved lov, er det således nødvendigt at etablere særlig lovgivning.

2.1.2. Social- og Ældreministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Velfærdsaftalerne er baseret på, at udvalgte kommuner og regeringen inden for udvalgte velfærdsområder

indgår en aftale om at frisætte kommunen, tilbud, ledere og medarbejdere fra kommunal regulering m.v. og fra lovgivning, der gælder for alle kommuner.

Formålet med velfærdsaftalerne, som regeringen agter at indgå med udvalgte kommuner inden for dagtilbudsområdet, folkeskoleområdet og ældreområdet, er at udvikle velfærden på områderne og skabe større handlerum for medarbejderne og lederne for at øge kvaliteten, fagligheden, omsorgen og nærværet i velfærden til gavn for borgeren.

For at opnå dette er der behov for at fastsætte overordnede lovgivningsmæssige rammer for velfærdsaftalerne, herunder bl.a. hvilke kommuner og lovgivningsområder, der skal være omfattet af velfærdsaftalerne, og at fastsætte rammer for offentliggørelse af kommunalbestyrelsernes beslutninger om brug af adgangen til at frisætte sig fra eksisterende lovgivning.

Der er ligeledes behov for at etablere hjemler til, at kommunerne kan blive friset fra den relevante lovgivning og regler udstedt i medfør heraf.

Det bemærkes, at der efter forsøgsperiodens ophør vil blive gennemført en evaluering af erfaringerne fra bl.a. de tre kommuner, der indgår velfærdsaftaler med på ældreområdet, herunder en evaluering af hvilke konsekvenser den omfattende frisættelse har haft for kvaliteten af indsatserne inden for området. Videre skal evalueringen tilvejebringe viden, som skal tjene som inspiration til forbedringer på ældreområdet på tværs af hele landet.

Som led i evalueringsindsatsen gennemføres endvidere en devaluering undervejs i forsøgsperioden. Kommunerne vil kunne anvende den løbende evaluering og vidensopsamling til undervejs at justere deres indsatser.

Dette lovforslag omhandler velfærdsaftalerne på ældreområdet. Børne- og undervisningsministeren fremsætter særskilt lovforslag om velfærdsaftaler på dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet.

Det foreslås med forslaget til § 1 at frisætte udvalgte kommuners og tilbuds varetagelse af ældreområdet med henblik på at udvikle velfærden på området og skabe større handlerum for medarbejderne og lederne for at øge kvaliteten, fagligheden og nærværet i velfærden til gavn for borgeren.

Frisættelsen sker ved, at der etableres hjemmel til, at de udvalgte kommuner kan fravige lovgivning inden for ældreområdet. Fravigelsen vil ske på baggrund af velfærdsaftaler mellem regeringen og den enkelte kommune, som den enkelte kommune herefter skal udmønte.

Den lovgivning, som kommunerne foreslås at få mulighed for at træffe beslutning om ikke skal gælde, fremgår af lovens kapitel 4. Det omfatter visse bestemmelser i lov om social service og lov om friplejeboliger, regler fastsat i medfør heraf og sundhedsloven efter ansøgning fra kommunalbestyrelsen til sundhedsministeren.

Med lovens kapitel 4 vil de udvalgte kommuner få mulighed for at træffe beslutning om, at de pågældende bestemmelser ikke skal gælde for kommunen eller de tilbud i kommunen, som kommunalbestyrelsen udpeger. I visse tilfælde vil dette bero på den pågældende ressortministers godkendelse eller på udstedelse af en bekendtgørelse om kommunernes mulighed for at fravige regler fastsat i medfør af lovgivningen.

Det vil således være op til de udvalgte kommuner, inden for de begrænsninger der er fastlagt i lovens kapitel 4, at træffe beslutning om, i hvilket omfang de pågældende bestemmelser ikke skal gælde. I det omfang de udvalgte kommuner ikke træffer beslutning herom, finder den lovgivning, der er gældende for landets øvrige kommuner inden for ældreområdet, fortsat anvendelse.

Det bemærkes, at kommunerne ved udmøntningen af denne lov i deres konkrete varetagelse af ældreområdet skal handle inden for de rammer, der er fastlagt i lovens kapitel 4.

Det foreslås, at der i denne lov fastsættes en materiel bestemmelse om, at hvis kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, at visse bestemmelser i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1287 af 28. august 2020 (herefter serviceloven), ikke skal gælde, skal kommunalbestyrelsen fortsat tilbyde borgeren den hjælp, borgeren har behov for i forhold til borgerens nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne eller særlige sociale problemer, og en bestemmelse om klageadgang i tilknytning hertil. Herudover foreslås bl.a. etableret en adgang for de tre udvalgte kommuner inden for ældreområdet til at søge sundhedsministeren om dispensation fra konkrete pligter og opgaver i sundhedslovgivningen.

Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 2.3 for så vidt angår de muligheder, som loven vil give de tre udvalgte kommuner inden for ældreområdet.

Kommunalbestyrelsen vil, uanset om kommunalbestyrelsen vælger at anvende de foreslåede muligheder for at fravige lovgivning, fortsat skulle efterleve lovgivning m.v., der ikke er omfattet af denne lov, herunder databeskyttelsesreglerne, forvaltningsloven, forvaltningsretlige grundsætninger og grundlæggende principper for offentlig forvaltning.

Det foreslås, at kommunalbestyrelserne i de udvalgte kommuner kan beslutte helt eller delvist at træffe beslutning om, at den omfattede lovgivning ikke skal gælde. ”Delvist” indebærer, at kommunalbestyrelserne kan vælge kun at fravige udvalgte bestemmelser i den angivne lovgivning eller kun at fravige dele af en konkret bestemmelse – i form af stykker eller punktummer i en bestemmelse, hvor det vurderes at kunne være relevant – i den angivne lovgivning.

Det foreslås videre, at kommunalbestyrelsen kan træffe forskellige beslutninger for forskellige tilbud i kommunen. Det indebærer, at kommunalbestyrelsen kan vælge, at forskellige tilbud i kommunen ikke skal være omfattet af samme fravigelser, og dermed at ikke alle tilbud i kommunen vil skulle efterleve de samme regler.

Kommunalbestyrelsens beslutning om anvendelse af de muligheder, som kommunalbestyrelsen foreslås tillagt med kapitel 4, herunder hvilke tilbud der skal have hvilke muligheder, vil i vid udstrækning bero på en friere skønsmæssig politisk vurdering.

Kommunalbestyrelsen vil ved beslutningen dog være undergivet bl.a. den almindelige forvaltningsretlige grundsætning om forbud mod magtfordrejning.

Kommunalbestyrelsen kan derfor for eksempel ikke beslutte at yde mindre hjælp til visse grupper af borgere baseret på politisk overbevisning eller vælge, at alle borgere skal have den samme hjælp uanset behov.

Hvis der i perioden for lovens tidsmæssige gyldighed – og dermed forsøgsperioden – foretages ændringer i de bestemmelser, som de udvalgte kommuner efter kapitel 4 får mulighed for at fravige, vil Social- og Ældreministeriet i forbindelse med en sådan lovændring skulle tage stilling til, om dette samtidig giver anledning til ændring af nærværende lov. Hvis nærværende lov ikke ændres, vil de udvalgte kommuner kunne fravige den ændrede bestemmelse, hvis bestemmelsen er blandt de bestemmelser, som kommunerne gives mulighed for at fravige efter nærværende lov.

Ved indførelse af ny lovgivning vil der skulle tages stilling til, om det skal være omfattet af kommunernes muligheder for at fravige lovgivning efter nærværende lov.

Det foreslås videre, at loven – og dermed kommunernes mulighed for at frisætte varetagelsen af velfærdsopgaven, herunder tilbud, ledere, medarbejdere m.v. – skal udløbe den 30. september 2024.

Udløbstidspunktet den 30. september 2024 foreslås for at tage hensyn til, at håndteringen af COVID-19 kan give de udvalgte kommuner særlige udfordringer med en hurtig igangsætning af velfærdsaftaler. I praksis vil den enkelte kommune dog selv beslutte, hvornår kommunens fravalg af regler træder i kraft, jf. nærmere § 6, stk. 2, og bemærkningerne hertil.

De udvalgte kommuner vil ved periodens udløb skulle overgå til den lovgivning, der ved periodens udløb er gældende for landets øvrige kommuner inden for ældreområdet.

Der henvises til bemærkningerne til forslaget § 1.

Det foreslås med forslaget til § 2, at Langeland, Middelfart og Viborg Kommuner gives mulighed for at fravige lovgivning på ældreområdet inden for visse nærmere fastlagte rammer. Kommunerne gives denne mulighed som led i velfærdsaftaler med regeringen, jf. punkt 1.

De tre kommuner er sammen med de fire kommuner, der er omfattet af lovforslaget om velfærdsaftaler på dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet, som fremsættes af børne- og undervisningsministeren, udvalgt på baggrund af flere forskellige parametre, hvor bl.a. kommunestørrelse, geografisk placering og borgmesterens partitilhørsforhold er indgået.

De resultater og den viden, der opnås med velfærdsaftalerne, skal efterfølgende kunne anvendes som inspiration til at udvikle velfærden på de foreslåede velfærdsområder på tværs af hele landet.

Ældreområdet er udvalgt, da det sammen med dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet udgør hjørnestenene i den nære velfærd. Det er områder, som de fleste borgere stifter bekendtskab med i løbet af deres liv, og som derfor udgør fundamentet for velfærdssamfundet.

Der henvises til bemærkningerne til forslaget § 2.

2.2. Generelle bestemmelser

2.2.1. Gældende ret

Bemyndigelser til at udstede regler finder i almindelighed anvendelse for hele landet. En minister m.v., der efter gældende lovgivning er bemyndiget til at udstede regler inden for et område, vil således i almindelighed skulle udstede de samme regler for landets kommuner.

Gældende lovgivning indeholder herudover i et vist omfang mulighed for at imødekomme eventuelle ønsker fra en kommunalbestyrelse om at fravige gældende regler. Som eksempler på bestemmelser, der efter anmodning giver mulighed for at fravige gældende lovgivning, kan nævnes sundhedslovens § 233, § 184 i lov om social service og § 110 i lov om aktiv socialpolitik.

Sådanne bestemmelser med mulighed for at give tilladelse eller dispensation til, at gældende regler fraviges, skal, som bemyndigelser til at udstede regler, i almindelighed anvendes således, at muligheden for at gennemføre forsøg administreres ensartet for hele landet.

Der er videre efter gældende ret som udgangspunkt fri adgang til delegation inden for den kommunale organisation. Det gælder, medmindre andet er fastsat eller forudsat i lovgivningen. Herudover kan det følge af en sags beskaffenhed, at behandlingen af sagen skal ske i kommunalbestyrelsen og altså ikke kan overlades til et udvalg eller til forvaltningen.

Herudover følger det af § 13, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse, at en kommunalbestyrelses beslut-

ninger på et kommunalbestyrelsesmøde skal indføres i en beslutningsprotokol. Beslutningsprotokollen skal ifølge samme lovs § 8, stk. 6, med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, så vidt mulig offentliggøres. Der er ikke herudover fastsat generelle regler om offentliggørelse af kommunalbestyrelsens eller andre kommunale beslutninger i lov om kommunernes styrelse.

2.2.2. Social- og Ældreministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås med forslaget til §§ 3 og 4, at der ved anvendelse af bemyndigelser til at fastsætte regler og anvendelse af forsøgsbestemmelser i anden lovgivning gives mulighed for at etablere særordninger for de kommuner, der er omfattet af loven, med henblik på at kunne imødekomme eventuelle ønsker fra kommunerne om yderligere frisættelser fra lovgivningen i løbet af forsøgsperioden.

Det vil i løbet af forsøgsperioden kunne være relevant for at imødekomme de udvalgte kommuners eventuelle konkrete ønsker om yderligere frihedsgrader fra anden lovgivning. Det er således med aftalen af 17. december 2020 om velfærdsaftaler på ældreområdet aftalt, at partierne vil se positivt på kommunernes eventuelle konkrete ønsker om yderligere frihedsgrader, herunder frihedsgrader på andre ministeriers områder end Social- og Ældreministeriets område.

Bestemmelserne vil give mulighed for at anvende forsøgsbestemmelser i anden lovgivning – f.eks. § 184 i lov om social service – mere vidtgående i forhold til konkrete ønsker om yderligere frihedsgrader fra de tre kommuner, som er omfattet af lov om velfærdsaftaler på ældreområdet, uden at tilsvarende ansøgninger fra landets øvrige kommuner nødvendigvis bør imødekommes som følge af den almindeligt gældende lighedsgrundsætning.

Bestemmelserne vil videre give mulighed for efter indstilling fra kommunalbestyrelsen at anvende bemyndigelser i anden lovgivning til at udstede særlige regler for de kommuner, der er omfattet af lov om velfærdsaftaler på ældreområdet, hvis kommunerne fremsætter ønske herom som led i ønsker om yderligere frihedsgrader, uden at tilsvarende ønsker fra landets øvrige kommuner nødvendigvis bør imødekommes som følge af den almindeligt gældende lighedsgrundsætning.

I begge tilfælde vil det være en forudsætning, at kommunernes ønske kan imødekommes inden for den relevante bemyndigelse i anden lovgivning. Bestemmelserne indebærer således ikke en udvidelse af de gældende bemyndigelser til at fastsætte regler og forsøgsbestemmelser i anden lovgivning.

Hjemlen vil som følge af henvisningen til forslagets § 2 alene finde anvendelse inden for lovens formål og kun for ældreområdet.

Der henvises til bemærkningerne til forslagets §§ 3 og 4.

Det foreslås med forslaget til § 5, at kommunalbestyrelsen ved en udtrykkelig beslutning herom kan overlade til kommunens udvalg eller administration, herunder kommunens tilbud, at træffe beslutninger efter forslagets kapitel 4.

Det vurderes at være bedst stemmende med formålet bag velfærdsaftalerne, at kommunalbestyrelsen kan give mulighed for, at beslutninger efter forslagets kapitel 4 kan træffes så tæt på borgeren som muligt.

Kommunalbestyrelsen vil dermed kunne træffe beslutning om, at det overlades til kommunens udvalg eller den kommunale administration, herunder kommunale tilbud, at træffe beslutning om anvendelse af de muligheder, som kommunalbestyrelsen foreslås tillagt med forslagets kapitel 4 i forhold til fravigelse af lovgivning m.v.

Der henvises til bemærkningerne til forslagets § 5.

Det foreslås med forslaget til § 6, at kommunens beslutninger efter lovens foreslåede kapitel 4 om, hvilke bestemmelser på ældreområdet der helt eller delvis fraviges for kommunen eller de tilbud i kommunen, som kommunalbestyrelsen udpeger, offentliggøres i en samlet oversigt.

Hensynet bag kravene til offentliggørelsen er at sikre en smidig og ensartet måde for kommunen at håndtere offentliggørelsen af sine beslutninger om, hvilken lovgivning der fraviges på det pågældende velfærdsområde, samt at sikre at de berørte borgere informeres om beslutningerne. Det gælder også perioden for beslutningerne og hvilke tilbud, der er omfattet, i det omfang en fravigelse ikke gælder for hele kommunen. Herved er oplysninger om kommunens beslutninger lettilgængelige, sikre og opdaterede for borgere, organisationer, virksomheder og myndigheder m.fl.

Det foreslås videre, at kommunens beslutninger træder i kraft på det i oversigten fastsatte tidspunkt. Kommunens beslutninger foreslås dog tidligst at kunne træde i kraft dagen efter beslutningens offentliggørelse i oversigten af hensyn til, at borgere, organisationer, virksomheder og myndigheder m.fl. sikres adgang til oplysninger om, hvilken lovgivning der gælder for kommunen og for de tilbud, som kommunalbestyrelsen udpeger, før beslutningerne kan træde i kraft.

Lovforslaget indeholder videre en bemyndigelse til, at social- og ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om oversigtens udformning og offentliggørelse. Det er hensigten med bemyndigelsen at fastsætte minimumskrav til oversigtens udformning og offentliggørelse.

Ved fastlæggelsen af de nærmere regler om oversigtens udformning og offentliggørelse vil der blive lagt vægt på at understøtte en smidig og ensartet offentliggørelse i de udvalgte kommuner, som kan give lettilgængelige, sikre og opdaterede oplysninger om de regler på ældreområdet, der gælder for borgerne m.fl. i den pågældende kommune. Endvidere vil der blive lagt vægt på, at borgerne skal kunne tilgå informationen både digitalt på kommunernes hjemmeside og ikke-digitalt i lokale medier af hensyn til, at en del ældre ikke er digitale.

Ved fastlæggelsen af de nærmere regler vil der kunne blive fastsat særlige regler om offentliggørelse af kommunalbestyrelsens beslutninger efter lovforslagets § 9, stk. 5. Kommunalbestyrelsen fastsætter i medfør af denne bestemmelse selv nærmere regler, som kommunen i visse tilfælde vil skulle træffe afgørelser, herunder bebyrdende afgørelser, i medfør af, hvilket kan give anledning til særlige formkrav for offentliggørelse af disse beslutninger. F.eks. at offentliggørelsen af nærmere regler, som kommunalbestyrelsen fastsætter efter bestemmelsen skal være i en form, der svarer til bekendtgørelser, herunder f.eks. i forhold til systematik og udformning.

Der henvises til bemærkningerne til forslagets § 6.

Det foreslås med forslaget til § 7, at kommunens beslutninger efter denne lov ikke kan påklages.

Det gælder f.eks. kommunens beslutninger om anvendelse af de frihedsgrader, som kommunen foreslås tillagt efter forslagets § 8.

Kommunalbestyrelsens beslutninger om anvendelse af de muligheder, som kommunalbestyrelsen foreslås tillagt med kapitel 4, herunder hvilke tilbud der skal have hvilke muligheder, vil i vid udstrækning bero på en friere skønmæssig politisk vurdering. Der er heller ikke efter gældende ret i almindelighed mulighed for at klage over sådanne beslutninger. Bestemmelsen har således alene til formål at skabe klarhed herom.

Det bemærkes, at der i forslagets § 12 foreslås, at lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovekendtgørelse nr. 1555 af 2. november 2020 (herefter retssikkerhedsloven), og bestemmelser fastsat i medhør heraf fortsat finder anvendelse for kommunalbestyrelsens regler fastsat i § 9, stk. 5.

Der henvises til bemærkningerne til forslagets § 7.

2.3. Fravigelsesmuligheder på ældreområdet

2.3.1. Gældende ret

Serviceoven er en rammelov, hvor kommunalbestyrelsen har ansvaret for bl.a. hjemmehjælp, afløsning og genoptræning, og hvor kommunalbestyrelsen er tiltænkt en fleksibilitet i sammensætningen af løsninger og i anvendelsen af faglige metoder.

Det indebærer et politisk handlerum til, at kommunalbestyrelsen bl.a. på ældreområdet kan fastsætte lokale kvalitetsstandarder, retningslinjer eller lokale serviceniveauer (vejledende retningslinjer) om, hvilken type hjælp der i den pågældende kommune typisk gives i forhold til bestemte typer af behov. Dette handlerum varierer efter den enkelte bestemmelses udformning og efter, om rummet for skøn er indsnævret som følge af retspraksis.

Uanset om der er et rum for udøvelse af skøn og fastsættelse af lokale serviceniveauer, vil der altid i den konkrete sag skulle foretages en individuel vurdering af, om den påtænkte indsats konkret afhjælper behovet hos borgeren, ligesom kommunalbestyrelsen er bundet af gældende regler og forvaltningsretlige grundsætninger.

2.3.1.1. Formålsbestemmelser

Den overordnede intention med hjælpen efter serviceoven er, at den enkelte borger skal modtage en sammenhængende og helhedsorienteret indsats, der modsvarer den enkeltes behov for hjælp og støtte.

Det generelle formål med serviceoven, herunder formålet med hjælpen efter loven, er reguleret i lovens § 1, mens det specifikke formål med indsatsen til borgere over det fyldte 18. år med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse eller særlige sociale problemer er reguleret i § 81.

Efter serviceovens § 1, stk. 1, er formålet at tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer, at tilbyde en række almene serviceydelser, som også kan have et forebyggende sigte, og at tilgodese behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Hjælpen efter serviceoven skal ifølge lovens § 1, stk. 2, fremme og udvikle den enkeltes mulighed for at klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten. Efter lovens § 1, stk. 3, bygger hjælpen på den enkeltes ansvar for sig selv og sin familie. Hjælpen tilrettelægges på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkeltes behov og forudsætninger og i samarbejde med den enkelte. Afgørelser efter loven træffes på baggrund af faglige og økonomiske hensyn.

I forlængelse af serviceovens generelle formålsbestemmelse i § 1, fastslår § 81, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde borgere over det fyldte 18. år med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse eller særlige sociale problemer en særlig indsats. Formålet med denne indsats er at forebygge, at problemerne for den enkelte forværres, og at forbedre den enkeltes sociale og personlige funktion samt udviklingsmuligheder. Formålet er desuden at forbedre mulighederne for den enkeltes livsudfoldelse gennem kontakt, tilbud om samvær, aktivitet, behandling, omsorg og pleje. Endelig er formålet at yde en helhedsorienteret indsats med servicetilbud afpasset efter den enkeltes særlige behov i egen bolig, herunder på plejehjem.

Hjælpen efter serviceoven bygger desuden på den enkelte borgers ansvar for at udvikle sig og udnytte egne potentialer i det omfang, det er muligt.

2.3.1.2. Forebyggende hjemmebesøg

Efter servicelovens § 79 a, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen tilbyde mindst et årligt forebyggende hjemmebesøg til alle borgere, der er fyldt 82 år, og som bor i kommunen jf. dog stk. 2-4.

Efter servicelovens § 79 a, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen tilbyde et forebyggende hjemmebesøg til alle borgere, som bor i kommunen, i deres fyldte 75. år og deres fyldte 80. år.

Formålet med tilbud om forebyggende hjemmebesøg er at understøtte den forebyggende og sundhedsfremmende indsats over for ældre ved at yde råd og vejledning om aktiviteter og støttemuligheder med henblik på at bidrage til øget tryghed, trivsel og sundhed. Formålet er derfor også at henlede de ældres opmærksomhed på eksisterende hjælpeforanstaltninger og aktiverende tilbud, som vil kunne bidrage til at forebygge eller løse eventuelle problemer i opløbet. Det kan f.eks. ske ved at henlede opmærksomheden på frivillige organisationer, kommunale tilbud og sociale netværk. De ældre kan således tilskyndes til bedre at udnytte egne ressourcer og til at bevare funktionsniveauet længst muligt. Tilbuddet om forebyggende hjemmebesøg skal ses som et supplement til den kommunale myndigheds almindelig rådgivnings- og vejledningsforpligtelse.

Indholdsmæssigt er tilbuddet om de forebyggende hjemmebesøg især koncentreret om, hvordan den ældre mestrer sin tilværelse i bred forstand. Det er ikke tanken at sygeliggøre de ældre ved at fokusere på sygdom, symptomer m.v. under det forebyggende hjemmebesøg. Samtalen med den ældre skal ske med lovens formål for øje og kan f.eks. omhandle den ældres dagligdag, trivsel, sociale netværk, bolig, økonomi, sundhedstilstand, funktionsevne m.v.

Efter servicelovens § 79 a, stk. 3, skal kommunalbestyrelsen tilbyde et forebyggende hjemmebesøg til alle borgere, der bor alene i kommunen, i deres fyldte 70. år. Bestemmelsen skal bl.a. hjælpe til at opspore og forebygge ensomhed i de år, hvor mange er i risiko for at opleve ensomhed eksempelvis som følge af overgangen fra arbejdsliv til pension og derudover at styrke opsporingen af ældre i risiko for nedsat social, psykisk og fysisk funktionsevne, som ikke har nærtstående i hverdagen, som kan bistå dem.

Efter servicelovens § 79 a, stk. 4, skal kommunalbestyrelsen tilbyde forebyggende hjemmebesøg efter behov til borgere i alderen 65 år til 81 år, som er i særlig risiko for at få nedsat social, psykisk eller fysisk funktionsevne, og som bor i kommunen. Det gælder for eksempel borgere, som er i en vanskelig livssituation, eller som har været igennem belastende livsforændrende begivenheder som for eksempel tab af ægtefælle, borgere med et overforbrug af alkohol, borgere der er udskrevet fra hospitalet, borgere med sansetab og borgere, der er isoleret i særlig grad. Det er op til den enkelte kommune at målrette og tilrettelægge indsatsen i forhold til de særlige risikogrupper, og det skal fremgå af kommunernes kvalitetsstandard. Sundhedsstyrelsen har udarbejdet en guide til opsporing af ældre i særlig risiko for nedsat funktionsevne, som kan understøtte kommunerne i vurderingen af og arbejdet med at målrette og tilrettelægge indsatsen i forhold til de særlige målgrupper.

Efter servicelovens § 79 a, stk. 5, tilrettelægger kommunalbestyrelsen besøgene efter behov, jf. dog stk. 1-3.

Kommunalbestyrelsen kan efter servicelovens § 79 a, stk. 6, vælge at undtage de borgere, som modtager både personlig pleje og praktisk hjælp efter § 83, fra ordningen om forebyggende hjemmebesøg. Borgere, der alene modtager enten personlig eller praktisk hjælp, har ret til at få tilbud om forebyggende hjemmebesøg. Hvis en kommune har valgt ikke at tilbyde forebyggende hjemmebesøg til gruppen af borgere, der modtager både personlig og praktisk hjælp, påhviler der kommunen en særlig forpligtelse til at være opmærksom på, om der er behov for at igangsætte særlige tiltag eller tilbyde forebyggende hjemmebesøg til den enkelte borger i denne gruppe.

Efter servicelovens § 79 a, stk. 7, fastsætter social- og ældreministeren regler om de kommunale for-

pligtelser efter stk. 1-6, herunder om samordning med andre generelle kommunale forebyggende og aktiverende foranstaltninger og om andre måder at gennemføre det forebyggende hjemmebesøg end ved besøg i hjemmet.

Social- og ældreministeren har i bekendtgørelsen nr. 716 af 7. juli 2019 fastsat regler om tilrettelæggelse af forebyggende hjemmebesøg samt kvalitetsstandarder for de forebyggende hjemmebesøg efter service-lovens § 79 a.

Efter bekendtgørelsens § 1 tilrettelægger kommunalbestyrelsen tilbud om forebyggende hjemmebesøg i henhold til lovens § 79 a, stk. 1-6. Disse tilbud kan bestå af et tilbud om besøg i borgerens eget hjem eller et alternativ til dette som for eksempel et tilbud om et kollektivt arrangement. Et kollektivt arrangement kan fungere som et alternativ til individuelle besøg i borgerens eget hjem med henblik på at nå borgere, som normalt takker nej til et forebyggende hjemmebesøg. Efter bekendtgørelsens § 2 skal borgere, der ikke ønsker at deltage i et alternativt tilbud, i stedet tilbydes et individuelt besøg i hjemmet. Formålet er at have fokus på den pågældendes aktuelle livssituation og dermed bl.a. at hjælpe borgeren til bedre at udnytte egne ressourcer og bevare funktionsniveauet længst muligt. Efter bekendtgørelsens § 3 bør kommunalbestyrelsen i forbindelse med tilrettelæggelsen og organiseringen af de forebyggende hjemmebesøg sammentænke ordningen med øvrige relevante forebyggelsestiltag, herunder bl.a. forebyggelsesindsatser efter sundhedsloven.

Efter bekendtgørelsens § 4 skal kommunalbestyrelsen mindst én gang årligt udarbejde en kvalitetsstandard for forebyggende hjemmebesøg efter lovens § 79 a. Kvalitetsstandarden skal indeholde generel serviceinformation til borgerne om formålet med samt indholdet i et forebyggende hjemmebesøg. Kvalitetsstandarden skal desuden indeholde en beskrivelse af, hvordan kommunalbestyrelsen tilrettelægger ordningen, herunder beskrivelse af eventuelle andre former for forebyggende indsatser, som kommunalbestyrelsen tilbyder som alternativ til et individuelt hjemmebesøg. Herunder skal kvalitetsstandarden beskrive, hvordan kommunalbestyrelsen vil opfylde forpligtelsen om at tilbyde forebyggende hjemmebesøg efter behov til borgere i alderen 65 år til 81 år, som er i særlig risiko for at få nedsat social, psykisk eller fysisk funktionsevne. Det skal fremgå af beskrivelsen, hvilke særlige risikogrupper kommunalbestyrelsen beslutter at målrette tilbuddet imod.

2.3.1.3. Værdighedspolitikker

Efter servicelovens § 81 a, stk. 1, er kommunalbestyrelsen forpligtet til i et møde at træffe beslutning om en værdighedspolitik for den kommunale ældrepleje. De kommunale værdighedspolitikker skal udgøre den overordnede værdimæssige ramme for den enkelte kommunalbestyrelses prioriteringer for ældreplejen.

Efter servicelovens § 81 a, stk. 2, kan social- og ældreministeren fastsætte nærmere regler om kommunalbestyrelsens forpligtelser efter stk. 1, hvilket er sket i bekendtgørelse nr. 70 af 21. januar 2019 om værdighedspolitikker for ældreplejen. Efter bekendtgørelsens § 1, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen inden for det første år i den kommunale valgperiode vedtage en værdighedspolitik for den kommunale ældrepleje.

Efter bekendtgørelsens § 1, stk. 2, skal værdighedspolitikken indeholde de overordnede pejlemærker og principper for en værdig ældrepleje i den enkelte kommune med udgangspunkt i den personlige hjælp, omsorg og pleje m.v., som ydes efter lov om social service til personer over folkepensionsalderen.

Efter bekendtgørelsens § 2 skal værdighedspolitikken som minimum beskrive, hvordan kommunens ældrepleje kan understøtte følgende områder i forhold til plejen og omsorgen af den enkelte ældre:

- 1) Livskvalitet.

- 2) Selvbestemmelse.
- 3) Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen.
- 4) Mad og ernæring.
- 5) En værdig død.
- 6) Pårørende.
- 7) Bekæmpelse af ensomhed.

Efter bekendtgørelsens § 3 skal kommunalbestyrelsen sørge for at inddrage ældrerådet, jf. § 30 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, samt øvrige relevante parter i forbindelse med udarbejdelsen af værdighedspolitikken for ældreplejen.

Efter bekendtgørelsens § 3, stk. 2, skal værdighedspolitikken efter vedtagelse offentliggøres på kommunens hjemmeside.

2.3.1.4. Hjemmehjælp, rehabiliteringsforløb, afløsning og aflastning samt genoptræning

2.3.1.4.1. Hjemmehjælp

Efter servicelovens § 83, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen tilbyde personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet og madservice. Personlig pleje er hjælp til personlig hygiejne, at få tøj på, at komme ud af sengen, hjælp til at spise m.m. Praktisk hjælp er hjælp og støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet som f.eks. hjælp til rengøring, tøjvask og indkøb. Madservice er hjælp til personer, der ikke selv er i stand til at lave mad og er som altovervejende udgangspunkt mad, der leveres til borgeren.

Det er kommunen, der afgør, hvordan tilbuddene konkret skal udformes og tilrettelægges, og det forudsættes, at tilbuddene indgår som et led i kommunens øvrige sociale og sundhedsmæssige tilbud.

Tilbuddene skal udformes således, at personer, uanset nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer, så vidt muligt kan blive boende i deres hidtidige bolig, hvis de ønsker det. Hjælpen gives uanset boform.

Afgørelsen beror på en konkret og individuel vurdering af behovet for hjælp i forhold til ansøgers funktionsevne og husstandens sammensætning, jf. også servicelovens § 1. Der skal ske en løbende revurdering af hjælpen, således at den tilpasses efter borgerens behov.

Kommunalbestyrelsen skal efter servicelovens § 83, stk. 2, give tilbud om hjælp efter stk. 1 til personer, som på grund af midlertidigt eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver.

Kommunalbestyrelsen skal efter servicelovens § 83, stk. 4, sikre, at tilbud om hjælp efter stk. 1 skal bidrage dels til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder, dels til at afhjælpe væsentlige følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Hjælpen efter § 83 skal dermed ikke kun kompensere for væsentlige følger af nedsat funktionsevne, men også – i det omfang det er muligt – fremme den enkeltes muligheder for at leve et liv med bedst mulig funktionsevne.

Kommunalbestyrelsen er efter servicelovens § 83, stk. 5, forpligtet til at fastsætte individuelle mål for hjælp efter § 83 til den enkelte modtager. Forslaget skal skabe klarhed omkring formålet med den konkrete hjælp efter § 83 i forhold til den enkelte borger, fremme en fokuseret og koordineret indsats fra de involverede medarbejdere samt lette en opfølgning på hjælpen set i forhold til målene.

Kommunalbestyrelsen skal ved fastsættelsen af målene for hjælp efter servicelovens § 83 tage højde for, om modtageren af hjælpen får anden hjælp, f.eks. hjemmesygepleje efter sundhedslovens § 138 eller

genoptræning efter sundhedslovens § 140, som kan have betydning for de mål, der skal fastsættes i forhold til hjælpen efter servicelovens § 83. Kommunernes arbejde med mål for og opfølgning på hjælpen efter § 83 bør ligeledes gå på tværs af ydelserne til borgeren.

Fastsættelsen af mål bør i videst muligt omfang ske i samarbejde med modtageren af hjælpen. Eventuelle pårørende bør inddrages, hvis modtageren ønsker det, og de pårørendes kendskab til modtageren og modtagerens behov kan være med til at kvalificere målene. Det er op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, hvordan målene skal gøres tilgængelige. Det afgørende er, at målene er tilgængelige for såvel modtageren af hjælpen som de medarbejdere, der er involveret i hjælpen til modtageren.

Kommunalbestyrelsen bør endvidere være opmærksom på muligheden for elektronisk understøttelse af arbejdet med mål og løbende opfølgning, f.eks. via Fælles Sprog.

Kommunalbestyrelsen er efter servicelovens § 83, stk. 5, forpligtet til at sikre, at hjælpen løbende tilpasses modtagerens behov.

2.3.1.4.2. Rehabiliteringsforløb forud for vurdering af behov for hjemmehjælp

Kommunalbestyrelsen er efter servicelovens § 83, stk. 3, forpligtet til forud for vurderingen af personens behov for hjælp efter § 83 at foretage en vurdering af, om personen vil kunne forbedre sin funktionsevne via et korterevarende, tidsafgrænset rehabiliteringsforløb efter § 83 a, og dermed nedsætte behovet for hjælp efter § 83, stk. 1. Det er dermed som udgangspunkt først efter et afsluttet rehabiliteringsforløb, at kommunalbestyrelsen skal tage endeligt stilling til den pågældende persons behov for hjælp efter § 83.

Kommunalbestyrelsen er efter servicelovens § 83, stk. 6, forpligtet til i forbindelse med afslutningen af rehabiliteringsforløbet at tage stilling til, om modtageren har behov for hjælp efter § 83.

Kommunalbestyrelsen skal endvidere tage stilling til modtagerens eventuelle andre behov for hjælp, jf. § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Rehabiliteringsforløbet omfatter dermed personer, som er omfattet af målgruppen for hjælp efter servicelovens § 83, og relaterer sig til den hjælp, der kan gives efter § 83. Vurderingen skal være individuel og konkret og skal tage udgangspunkt i modtagerens behov og ressourcer.

Rehabiliteringsforløb skal være tidsafgrænsede og korterevarende, hvilket betyder, at der skal sættes en tidsramme for det samlede forløb, som skal være et intensivt forløb, som er overskueligt for borgeren, og som samtidig understøtter en fokuseret indsats (typisk af 8-12 ugers varighed). Tidsrammen vil afhænge af den enkelte modtagers behov og ressourcer.

Borgerens funktionsevne skal forstås bredt, således at der i vurderingen både skal være fokus på borgerens fysiske, psykiske og sociale funktionsevne ud fra en individuel og konkret vurdering og tage udgangspunkt i modtagerens behov og ressourcer. Der skal ses på den enkelte borgeres samlede situation og ikke kun på de forhold, som borgeren ikke selv kan klare som følge af funktionsnedsættelsen. Eksempelvis kan borgerens fysiske funktionsnedsættelse begrænse den enkeltes muligheder for social kontakt og derved påvirke den psykiske og sociale funktionsevne. Omvendt vil en nedsat psykisk eller social funktionsevne også kunne påvirke den fysiske funktionsevne og muligheden for at vedligeholde den fysiske funktionsevne.

Der skal indgå en vurdering af, om det er realistisk, at borgeren vil kunne opnå de ønskede forbedringer af funktionsevnen gennem et korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb. Det indbefatter bl.a. en vurdering af, om det er muligt at gøre noget ved de bagvedliggende årsager til funktionsnedsættelsen, eller om det er muligt, på trods af funktionsnedsættelsen, at udvikle modtagerens evne til at klare

flere opgaver selv. For nogle borgere kan årsagerne til den nedsatte funktionsevne samt tyngden og kompleksiteten af denne have en sådan karakter, at det ikke vil være realistisk at igangsætte et rehabiliteringsforløb. Disse personer skal tilbydes anden relevant hjælp, der modsvarer behovet - typisk hjælp efter servicelovens § 83.

Der skal træffes en afgørelse på baggrund af vurderingen i henhold til servicelovens § 83 a, stk. 1. Afgørelsen vedrører tildelingen af forløbet men ikke de konkrete indsatser, der ydes i forløbet, samt omfanget heraf. Det betyder, at det er muligt at op- og nedjustere hjælp og støtte undervejs i forløbet uden fornyet afgørelse. Afgørelsen om tildeling af et rehabiliteringsforløb kan påklages til Ankestyrelsen, jf. servicelovens § 166.

Kommunalbestyrelsen er efter servicelovens § 83 a, stk. 2, forpligtet til at tilrettelægge og udføre rehabiliteringsforløbet helhedsorienteret og tværfagligt. Det betyder, at der igennem hele forløbet skal inddrages relevant social- og sundhedsfagligt personale i forhold til den enkelte modtagers konkrete rehabiliteringsforløb. De involverede medarbejdere skal arbejde på tværs i forløbet for at sikre en helhedsorienteret indsats i forhold til den enkelte modtager.

Det bør altid være en del af vurderingen omkring det enkelte rehabiliteringsforløb, om brug af velfærdsteknologi eller hjælpemidler kan bidrage til øget selvstændighed og selvhjulpenhed i modtagerens hverdag. Det er vigtigt, at ny teknologi introduceres på en tryk og værdig måde og i dialog med modtageren. Der skal være balance mellem hensynet til at bruge de potentialer, der ligger i teknologien, og modtagerens parathed.

Der skal fastsættes mål for rehabiliteringsforløbet, samt at målfastsættelsen skal ske i samarbejde med modtageren af hjælpen. Da modtagerens motivation er central for gennemførelse af forløbet, er det vigtigt, at borgerens egne ønsker er omdrejningspunktet for samarbejdet omkring målfastsættelsen og selve indsatsen. Kommunen skal gå i dialog med borgeren i forhold til, om borgeren er eller kan blive motiveret for at indgå aktivt i rehabiliteringsforløbet. En kommunalbestyrelse kan ikke afvise at yde hjemmehjælp alene med henvisning til, at borgeren ikke magter at gennemføre rehabiliteringsforløbet.

Der skal være proportionalitet mellem den indsats, som modtageren selv forventes at bidrage med, og det forventede resultat af den samlede indsats.

Der bør være opmærksomhed på, om det er relevant også at inddrage eventuelle pårørende i forbindelse med rehabiliteringsforløbet, hvis modtageren ønsker det, da de pårørendes kendskab til modtageren og dennes hverdag kan være med til at kvalificere forløbet. Der bør endvidere være opmærksomhed på, om de pårørende bør orienteres om det forløb, der sættes i gang, hvis modtageren ønsker det, da det kan betyde ændringer i hverdagen for modtageren af hjælpen.

Kommunalbestyrelsen er efter servicelovens § 83 a, stk. 3, forpligtet til at lade de fastsatte mål og tidsrammen for rehabiliteringsforløbet indgå i en samlet beskrivelse af mål og indsatser for forløbet. Det er op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, hvordan den samlede beskrivelse skal gøres tilgængelig. Det afgørende er, at beskrivelsen er tilgængelig for såvel modtager af hjælpen som relevante/involverede medarbejdere.

Eventuelle ændringer i målene under rehabiliteringsforløbet skal ske i samarbejde med modtageren. Rehabiliteringsforløbet er baseret på et samarbejde med borgeren om fastsættelse af målene for forløbet, hvor borgerens egne ønsker og mål er omdrejningspunktet. Er der undervejs behov for at ændre i disse mål, skal dette derfor på tilsvarende vis ske i samarbejde og dialog med borgeren. Det kan f.eks. være nødvendigt at ændre i målene, fordi borgeren genvinder sin funktionsevne hurtigere end først antaget, eller fordi borgeren bliver svækket på grund af sygdom eller andre begivenheder.

Kommunalbestyrelsen skal efter servicelovens § 83 a, stk. 4, tilbyde modtageren den nødvendige hjælp og støtte under forløbet for at nå de fastsatte mål. Modtageren skal have den nødvendige hjælp og støtte til de opgaver i dagligdagen, som modtageren (endnu) ikke magter. Den hjælp og støtte, der skal ydes under rehabiliteringsforløbet, kan f.eks. være indkøb eller hjælp til personlig hygiejne. Det kan også være støtte og vejledning til at styrke kroppens fysiske formåen, eller træning i sociale aktiviteter som f.eks. at deltage i foreningsliv eller (gen)etablere kontakt til netværket. Ofte kan der være brug for en kombination af flere indsatser. Hjælpen skal ses som en del af det samlede rehabiliteringsforløb, og der skal ikke træffes særskilt afgørelse herom.

Der skal tages højde for, at modtagerens funktionsevne kan udvikle sig i såvel op- som nedadgående retning under rehabiliteringsforløbet.

Kommunalbestyrelsen kan ikke give afslag på hjælp efter servicelovens § 83 alene med henvisning til, at modtageren ikke magter at gennemføre rehabiliteringsforløbet. Vurderingen af, om borgeren magter at gennemføre rehabiliteringsforløbet, er en samlet vurdering af borgerens behov, ressourcer og motivation. Det kan således vise sig under rehabiliteringsforløbet, at borgeren ikke har ressourcer og motivation til at gennemføre rehabiliteringsforløbet.

2.3.1.4.3. Afløsning og aflastning

Kommunalbestyrelsen er efter servicelovens § 84, stk. 1, forpligtet til at tilbyde afløsning eller aflastning til ægtefælle, forældre eller andre nære pårørende, der passer en person med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, for eksempel en person med en demenssygdom. Afløsning gives i hjemmet, mens aflastning gives uden for hjemmet, i form af tilbud om dag-, nat-, eller døgnophold i plejebolig eller lignende. Denne form for hjælp kan være afgørende for, at den plejekrævende kan blive boende i hjemmet.

Det er kommunen, der efter en konkret, individuel vurdering af behovet træffer afgørelse om aflastning eller afløsning og der er klageadgang over afgørelsen.

2.3.1.4.4. Genoptræning og vedligeholdelsestræning

Kommunalbestyrelsen er efter servicelovens § 86, stk. 1, forpligtet til at tilbyde genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse.

Genoptræning defineres som en målrettet og tidsafgrænset samarbejdsproces mellem en borger, eventuelle pårørende og personale. Formålet med genoptræning er, at borgeren opnår samme grad af funktionsevne som tidligere eller bedst mulig funktionsevne; bevægelses- og aktivitetsmæssigt, kognitivt, emotionelt og socialt. Genoptræningsindsatsen kan omfatte såvel somatiske patienter som psykiatriske patienter med et somatisk genoptræningsbehov.

Genoptræningen skal rettes imod patientens funktionsnedsættelse, dvs. problemer i kroppens funktioner eller anatomi, samt aktivitets- og deltagelsesbegrænsninger. Endvidere omfatter træningen de færdigheder, som borgeren har brug for i sine daglige gøremål.

Tilbuddet om genoptræning har samtidig til formål at undgå vedvarende eller yderligere svækkelse og at forebygge, at der opstår behov for øget hjælp, f.eks. i form af personlig og praktisk hjælp, eller behov for sygehusindlæggelse. Hvis der er tale om et længerevarende behov for træning, er det kommunalbestyrelsens opgave at tilrettelægge træningsindsatsen på en sådan måde, at den dels forebygger, at problemerne for borgeren forværres, og dels sigter på at vedligeholde det erhvervede funktionsniveau. Det vil typisk

være hensigtsmæssigt, at genoptræningsindsatsen iværksættes hurtigt af hensyn til formålet med indsatsen.

Genoptræning efter servicelovens § 86, stk. 1, er tidsmæssigt begrænset til den periode, hvor funktionsniveauet fortsat kan forbedres gennem yderligere træning. Der skal således tilbydes genoptræning, så længe der er udsigt til, at funktionsevnen kan forbedres gennem en målrettet genoptræningsindsats.

Det kommunale genoptræningstilbud indgår sammen med kommunalbestyrelsens øvrige tilbud i en samlet indsats for at bringe borgeren tilbage til eller så tæt på det funktionsniveau, som vedkommende havde, inden sygdommen opstod.

Tilbuddet om genoptræning skal endvidere ses i sammenhæng med tilbud om vedligeholdelsestræning efter servicelovens § 86, stk. 2, hvor der i forlængelse af afsluttet genoptræningsforløb kan være behov for vedligeholdende træning. Kommunalbestyrelsen er efter § 86, stk. 2, forpligtet til at tilbyde hjælp til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder til personer, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor.

Vedligeholdelsestræning defineres som målrettet træning for at forhindre funktionstab og for at fastholde det hidtidige funktionsniveau. Vedligeholdelsestræning omfatter vedligeholdelse af såvel fysiske som psykiske færdigheder.

Vedligeholdelsestræning omfatter også træning af personer med kroniske lidelser, i det omfang disse personer har brug for en individuel træningsindsats med henblik på at kunne vedligeholde fysiske, psykiske og sociale færdigheder.

2.3.1.5. Hjælpen skal leveres i overensstemmelse med afgørelsen

Kommunalbestyrelsen skal efter servicelovens § 90, stk. 1, sikre, at hjælp efter §§ 83 og 86 leveres i overensstemmelse med den afgørelse, kommunalbestyrelsen har truffet efter §§ 88 og 89. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at den tildelte hjælp efter § 83 leveres inden for en rimelig frist, hvis leverandøren ikke kan overholde de aftaler, der i forbindelse med afgørelsen efter § 88, stk. 1, er indgået om levering af hjælpen.

Borgeren har et retskrav på at få den hjælp, der er truffet afgørelse om, men det er op til kommunalbestyrelsen konkret at tage stilling til, hvad der i tilknytning til den enkelte sag kan anses for at være en rimelig frist.

Kommunalbestyrelsen skal efter servicelovens § 90, stk. 2, oplyse modtageren af hjælp efter § 83 om, hvor hos myndigheden denne kan rette henvendelse, hvis den tildelte hjælp ikke leveres i overensstemmelse med afgørelsen. Dette skal fremgå af afgørelsen.

Modtageren af hjælp skal have mulighed for at henvende sig om hjælp, der ikke leveres i overensstemmelse med afgørelsen, til den myndighed, der har ansvar for at sikre, at hjælpen leveres inden for rimelig frist.

2.3.1.6. Frit valg

Kommunalbestyrelsen er efter servicelovens § 91, stk. 1, forpligtet til at skabe grundlag for, at borgerne, der er visiteret til personlig og praktisk hjælp og madservice efter servicelovens § 83, har frit valg af leverandør, og at modtagerne kan vælge mellem to eller flere leverandører af denne hjælp, hvoraf den ene leverandør kan være kommunal.

Kommunalbestyrelsen skal efter servicelovens § 91, stk. 2, opfylde forpligtelsen i stk. 1 ved som mini-

mum enten at indgå kontrakt med to eller flere leverandører, jf. nr. 1, eller ved at tilbyde modtagerne et fritvalsbevis, jf. nr. 2. Fritvalsbeviset giver borgere, der er visiteret til hjælp efter servicelovens § 83, adgang til selv at indgå aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse, jf. dog § 91, stk. 3.

Kommunalbestyrelsen kan anvende begge ordninger samtidig. Det har til formål at styrke fleksibiliteten i tilrettelæggelsen af det frie valg. Eksempelvis kan kommunalbestyrelsen beslutte at udbyde rengøringsydelsen efter udbudsreglerne, og at tilbyde borgerne et fritvalsbevis til brug for hjælp til indkøb af dagligvarer, hvormed borgerne selv kan vælge, hvor dagligvarerne skal udbringes fra, og dermed hvor de vil indkøbe dagligvarerne.

Vælger kommunalbestyrelsen at tilbyde modtagerne et fritvalsbevis samtidig med, at hjælpen udbydes, bliver den leverandør, der vinder udbuddet prissættende for fritvalsbeviset.

Kommunalbestyrelsen har i den forbindelse en udbudsretlig pligt til at sikre, at udbudsmaterialet indeholder oplysning om, at der i kraft af fritvalsbeviset vil være andre leverandører om opgaven, som bliver afregnet til samme pris. Der bliver hermed offentlighed om den prissættende leverandørs pris.

Kommunalbestyrelsen skal oplyse borgerne om, hvilke leverandører kommunalbestyrelsen har godkendt efter servicelovens § 91, stk. 2, nr. 1, således at borgerne kan benytte det frie valg. Det kan eksempelvis ske på kommunens egen hjemmeside.

Kommunalbestyrelsen skal overholde udbudsreglerne, hvis den vælger at skabe grundlag for borgernes frie valg ved at indgå offentlige kontrakter. Udbudsreglerne finder anvendelse på offentlige kontrakter, der indgås mellem en ordregivende myndighed og en leverandør.

Kommunalbestyrelsen kan eksempelvis tilrettelægge borgernes frie valg af leverandør, jf. servicelovens § 91, stk. 2, nr. 1, ved en udbuds- eller en godkendelsesordning, hvis nærmere udformning kan tilrettelægges efter kommunalbestyrelsens mål og rammer for det frie valg såvel som efter de lokale markedsforhold.

Udbudsreglerne er ikke til hinder for, at kommunalbestyrelsen anvender en model, hvor den godkender alle leverandører, der lever op til bestemte pris- og kvalitetskrav, og som borgerne frit kan vælge imellem til udførelse af ydelser efter servicelovens § 83.

Kommunen kan også vælge en helt tredje kontrakttype, når blot den skaber grundlag for, at modtagerne af personlig hjælp kan vælge mellem to eller flere leverandører, hvoraf den ene leverandør kan være kommunal. Hvilken kontraktform, kommunalbestyrelsen skal vælge, er udbudsreglerne uvedkommende.

Ovennævnte kontraktformer beskriver ikke udtømmende kommunalbestyrelsens muligheder for at inddrage private leverandører. Hvilken model, der er mest fordelagtig på et givent område, vil bero på kommunalbestyrelsens områdespecifikke overvejelser om omkostningsstruktur, markedsforhold, særlige lokale hensyn m.v.

Udbudsreglerne har derimod betydning, når kommunalbestyrelsen vælger en model, hvor den indgår en offentlig kontrakt omfattet af udbudsreglerne.

Vælger kommunalbestyrelsen at tilbyde modtagerne et fritvalsbevis samtidig med, at hjælpen udbydes, og den kommunale leverandør ikke har deltaget i udbuddet, bliver den leverandør, der vinder udbuddet prissættende for fritvalsbeviset.

Kommunalbestyrelsen kan efter servicelovens § 91, stk. 2, nr. 2, tilbyde borgerne et fritvalsbevis, med det formål, at borgerne selv udvælger og indgår aftale med en leverandør. Det foreslås videre, at det

er kommunalbestyrelsen, der beslutter, hvilke ydelseskategorier efter servicelovens § 83, der skal være omfattet af fritvalgsbeviset.

Har kommunalbestyrelsen besluttet at tilbyde borgere, der modtager hjælp efter servicelovens § 83, frit valg af leverandør via et fritvalgsbevis, vil borgerne kunne anmode kommunalbestyrelsen om en sådan ordning. Et fritvalgsbevis har karakter af en købsret til den hjælp, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om. Borgerne får med fritvalgsbeviset ret til selv at antage en cvr-registreret virksomhed til at udføre den visiterede hjælp, der er truffet afgørelse om. Den leverandør, som borgerne udvælger, skal ikke godkendes af kommunalbestyrelsen.

Det er kommunalbestyrelsen, der skal afregne med den leverandør, som borgeren har valgt, og til den pris, der svarer til fritvalgsbevisets værdi. Borgeren modtager ikke kontante midler i forbindelse med et fritvalgsbevis, og hæfter heller ikke over for leverandøren i forhold til betaling eller manglende betaling.

Kommunalbestyrelsen vurderer, om borgerne kan håndtere et fritvalgsbevis i sammenhæng med, at den træffer afgørelse om hjælp til borgerne efter servicelovens § 83 på baggrund af en konkret og individuel vurdering af borgerens behov for denne hjælp.

Den almindelige klageadgang for kommunalbestyrelsens afgørelser på det sociale område gælder.

Borgeren kan med fritvalgsbeviset som udgangspunkt alene få udført den hjælp, der er truffet afgørelse om, jf. dog borgernes ret til fleksibel hjemmehjælp efter servicelovens § 94 a. Borgere, der modtager hjælp efter servicelovens § 83, har således ret til fleksibel hjemmehjælp efter servicelovens § 94 a, hvormed borgeren kan vælge en helt eller delvis anden hjælp, end den, der er truffet afgørelse om.

Det er fortsat en kommunal opgave at føre tilsyn og følge op på, om borgerne får den hjælp, der er truffet afgørelse om, og at hjælpen svarer til borgernes aktuelle behov, herunder om den enkelte borger kan håndtere den valgte ordning.

Som led i udøvelsen af sin tilsynspligt, skal kommunalbestyrelsen sikre sig, at der sker en tilbagemelding fra de private leverandører, som borgerne har valgt, hvis der måtte ske ændringer i borgernes hjælpebehov.

Borgere, der ønsker at modtage et fritvalgsbevis skal efter servicelovens § 91, stk. 3, være i stand til at håndtere ordningen. Kommunalbestyrelsen kan derfor træffe afgørelse om, at en borger ikke kan modtage hjælpen efter servicelovens § 83 via et fritvalgsbevis efter servicelovens § 91, stk. 2, nr. 2, hvis det vurderes, at den pågældende ikke vil være i stand til at håndtere ordningen. Det kan eksempelvis være tilfældet i forhold til borgere med demens, udtalt svækkelse o.a., og hvor de samlede ressourcer i borgernes hjem, såsom bistand fra ægtefælle/samlever, ikke vurderes tilstrækkelige til, at ordningen kan håndteres forsvarligt. I sådanne tilfælde skal den kommunale myndighed give borgeren en skriftlig begrundet afgørelse herom.

Kommunalbestyrelsen kan ligeledes fratage borgere retten til at modtage hjælpen via fritvalgsbeviset, hvis borgeren efter kommunalbestyrelsens vurdering ikke har vist sig i stand til at administrere ordningen, eksempelvis hvis en borger gentagne gange har anmodet kommunen om levering af erstatningshjælp, eller hvis den leverede hjælp ikke er i overensstemmelse med afgørelsen om hjælp. I sådanne tilfælde skal den kommunale myndighed også give borgeren en skriftlig begrundet afgørelse herom.

Hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at en borger ikke kan benytte et fritvalgsbevis, har borgeren krav på at få hjælpen i form af et kommunalt tilrettelagt tilbud om hjemmehjælp, idet kommunalbestyrelsen har forsyningsforpligtelsen.

Kommunalbestyrelsen er efter servicelovens § 91, stk. 4, forpligtet til at vejlede de borgere, der modtager et fritvalgsbevis efter § 91, stk. 2, nr. 2, om ordningen.

Kommunalbestyrelsen skal vejlede borgerne om at sørge for, at aftalegrundlaget med den leverandør, som borgerne måtte vælge at antage, afspejler den afgørelse, som kommunalbestyrelsen har truffet om hjælpen, og den pris, der svarer til fritvalgsbevisets værdi. Den kontraktlige aftale med leverandøren skal være tilstrækkelig til at sikre, at den hjælp, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om, kan opfyldes inden for det aftalte.

Kommunalbestyrelsen skal efter servicelovens § 91, stk. 5, fastsætte værdien af fritvalgsbeviset, jf. stk. 2, nr. 2, for hver af de ydelseskategorier efter servicelovens § 83, som kommunalbestyrelsen har besluttet skal være omfattet af ordningen.

Kommunalbestyrelsen afregner med den leverandør, som borgeren har valgt, jf. servicelovens § 91 stk. 2, nr. 2, til den pris, der svarer til fritvalgsbevisets værdi, jf. § 91, stk. 6.

Social- og ældreministeren fastsætter efter servicelovens § 91, stk. 6, nærmere regler om kommunalbestyrelsens tilrettelæggelse af fritvalgsbeviset, jf. § 91, stk. 2, nr. 2. Dette er sket i bekendtgørelse nr. 344 af 26. marts 2013 om frit valg af leverandør af hjemmehjælp og fritvalgsbevis efter servicelovens § 91 og om kvalitetskrav til leverandører af hjemmehjælp efter servicelovens § 83.

Kommunalbestyrelsen skal efter § 1 i bekendtgørelsen stille krav om, at leverandøren, som kommunalbestyrelsen har indgået kontrakt med, eller som borgerne har antaget via fritvalgsbeviset, skal informere myndigheden om ændringer i modtagernes behov for hjælp, samt om, hvordan denne information fra leverandøren skal formidles.

Kommunalbestyrelsen skal efter § 2 i bekendtgørelsen fastsætte en frist for, hvornår modtagere af hjælp efter lovens § 83 efter anmodning har ret til at skifte til andre godkendte leverandører.

Kommunalbestyrelsen skal efter § 3, stk. 1, i bekendtgørelsen træffe afgørelse om et fritvalgsbevis til de borgere, der har anmodet herom, og som er visiteret til hjælp efter servicelovens § 83. Det kan eksempelvis ske i sammenhæng med, at kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om hjælp til borgerne efter § 83.

Det følger af § 3, stk. 2, i bekendtgørelsen at et fritvalgsbevis har karakter af en købsret til den hjælp, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om efter servicelovens § 83.

En borger, der tilbydes fritvalgsbeviset, får ret til selv at udvælge og antage en cvr-registreret virksomhed til at udføre den visiterede hjælp, der er truffet afgørelse om efter servicelovens § 83.

Kommunalbestyrelsen skal efter § 4, stk. 1, i bekendtgørelsen fastsætte værdien af fritvalgsbeviset for hver af de ydelseskategorier efter servicelovens § 83, som kommunalbestyrelsen har besluttet skal være omfattet af ordningen. Fritvalgsbevisets værdi skal fastsættes på en måde, hvor den cvr-registrerede virksomhed, som borgeren vælger, kan udføre den visiterede hjælp med samme kvalitet, som hvis det var den kommunale leverandør, der udførte hjælpen. Kommunalbestyrelsen afregner med den leverandør, som borgeren har valgt, og til den pris der svarer til fritvalgsbevisets værdi, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 2-8.

Kommunalbestyrelsen skal efter § 4, stk. 2, i bekendtgørelsen sikre, at fritvalgsbevisets værdi som hovedregel svarer til kommunens omkostninger ved produktion og levering af tilsvarende ydelser. Beregningen af fritvalgsbevisets værdi skal dermed ske ud fra en kalkulation af den kommunale leverandørs eller den private leverandørs gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved produktion og levering af tilsvarende

ydelser. I omkostningskalkulationen skal indgå alle direkte og indirekte omkostninger. I tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen har valgt helt at udlicitere en ydelseskategori, vil fritvalgsbevisets værdi afspejle kommunalbestyrelsens omkostninger herved. Værdien af fritvalgsbeviset skal udgøre et beløb, der svarer til den kommunale eller private hovedleverandørs faktiske omkostninger ved at levere samme ydelse.

Kommunalbestyrelsen er efter § 4, stk. 3, i bekendtgørelsen forpligtet til at sikre, at den leverandør, der vinder udbuddet bliver prissættende for fritvalgsbeviset, hvis kommunalbestyrelsen vælger at tilbyde modtagerne af hjælp efter servicelovens § 83 et fritvalgsbevis samtidig med, at hjælpen udbydes.

Kommunalbestyrelsen har i den forbindelse en pligt til at sikre, at udbudsmaterialet indeholder oplysning om, at der i kraft af fritvalgsbeviset vil være flere leverandører om opgaven, som bliver afregnet til samme pris. Der bliver hermed offentlighed om den prissættende leverandørs pris.

Kommunalbestyrelsen er efter § 4, stk. 4, i bekendtgørelsen forpligtet til at lade den leverandør, der vinder udbuddet være prissættende for fritvalgsbeviset, hvis kommunalbestyrelsen vælger at tilbyde modtagerne et fritvalgsbevis samtidig med, at hjælpen udbydes, og den kommunale leverandør ikke har deltaget i udbuddet.

Kommunalbestyrelsen har i den forbindelse en pligt til at sikre, at udbudsmaterialet indeholder oplysning om, at der i kraft af fritvalgsbeviset vil være flere leverandører om opgaven, som bliver afregnet til samme pris. Hermed bliver der offentlighed om den prissættende leverandørs pris.

Kommunalbestyrelsen er efter bekendtgørelsens § 4, stk. 5, forpligtet til at sikre, at det materiale, som danner grundlag for leverandørernes ansøgning om godkendelse, indeholder oplysning om, at der i kraft af fritvalgsbeviset vil være andre leverandører om opgaven, som bliver afregnet til samme pris, hvis kommunalbestyrelsen vælger at tilbyde et fritvalgsbevis samtidig med, at kommunalbestyrelsen anvender en godkendelsesordning.

Fritvalgsbevisets værdi fastsættes på baggrund af en kalkulation af den kommunale leverandørs eller den private leverandørs gennemsnitlige, langsigtede omkostninger for levering af tilsvarende ydelser.

Kommunalbestyrelsen kan efter bekendtgørelsens § 4, stk. 6, beregne værdien af fritvalgsbeviset ved at undersøge priserne på markedet hos leverandører af tilsvarende ydelser, eksempelvis ved at indhente to til tre tilbud fra private leverandører eller indhente indberetninger om priser fra leverandører hos relevante brancheforeninger.

Det er aktuelt i situationer, hvor kommunalbestyrelsen ikke har et beregningsgrundlag for fastsættelsen af fritvalgsbevisets værdi, enten fordi der ikke findes en egenproduktion af ydelsen i kommunen, eller fordi kommunen ikke har haft omkostninger til en privat leverandør af tilsvarende ydelse.

Kommunalbestyrelsen er efter bekendtgørelsens § 4, stk. 7, forpligtet til at tage højde for de udgifter, der følger med administrationen, når fritvalgsbevisets værdi fastsættes. Udgifter til skat, lovpligtige forsikringer, feriepenge, ATP, ferie med videre, som kommunen har ansvaret for at betale, vil indgå i fritvalgsbevisets værdi.

Kommunalbestyrelsen er efter bekendtgørelsens § 4, stk. 8, forpligtet til at justere fritvalgsbevisets værdi, jf. stk. 5, når kommunalbestyrelsen bliver bekendt med, at der er misforhold mellem værdien og de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger.

Kommunalbestyrelsen kan efter bekendtgørelsens § 4, stk. 9, vælge at afregne leverandørerne med en basispris og en bonus, der udløses, når leverandøren har opnået specifikke mål, og eksempelvis bragt

borgerne op på et bestemt funktionsniveau, ydet en bestemt kvalitet m.v., så længe de konkurrenceretlige regler overholdes.

Kommunalbestyrelsen er efter bekendtgørelsens § 4, stk. 10, forpligtet til at afregne med den leverandør, som borgeren har valgt, og til den pris der svarer til fritvalgsbevisets værdi. Borgeren modtager ikke kontante midler i forbindelse med et fritvalgsbevis, og hæfter heller ikke over for leverandøren i forhold til betaling eller manglende betaling.

Kommunalbestyrelsen er efter bekendtgørelsens § 5, forpligtet til at informere borgerne, når muligheden for at anmode om et fritvalgsbevis er til stede. Det kan eksempelvis ske på kommunens hjemmeside.

Borgerne har efter bekendtgørelsens § 6 udelukkende et retskrav på at kunne anmode kommunalbestyrelsen om et fritvalgsbevis indtræder udelukkende i det tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen ikke lykkes med at skabe grundlag for borgernes frie valg af leverandør efter servicelovens § 91, stk. 2, nr. 1.

Kommunalbestyrelsen er efter bekendtgørelsens § 7, forpligtet til at varsle ophør af muligheden for at benytte fritvalgsbevisordningen tre måneder før ophør, medmindre kommunalbestyrelsen vurderer, at ordningen ikke håndteres forsvarligt, jf. servicelovens § 91, stk. 3.

Kommunalbestyrelsen er efter bekendtgørelsens § 8, forpligtet til at vejlede borgerne om, at aftalegrundlaget med den leverandør, som borgerne måtte vælge at antage, skal afspejle den afgørelse, som kommunalbestyrelsen har truffet om hjælpen, og den pris, der svarer til fritvalgsbevisets værdi, således at den kontraktlige aftale med leverandøren er tilstrækkelig til at sikre, at den hjælp, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om, kan opfyldes inden for det aftalte.

Kommunalbestyrelsen er efter bekendtgørelsens § 9, stk. 1, forpligtet til at stille kvalitetskrav til den leverandør, som borgerne måtte vælge via fritvalgsbeviset. Kvalitetskravene skal udgøre en del af den kontraktlige aftale mellem borgerne og de valgte leverandører efter fritvalgsbevisordningen.

Fritvalgsbeviset skal afspejle kommunalbestyrelsens kvalitetsstandarder for indholdet og levering af hjælp efter servicelovens § 83, jf. servicelovens § 139.

Kommunalbestyrelsen er efter bekendtgørelsens § 9, stk. 2, forpligtet til at stille de samme kvalitetskrav til leverandørerne i ordningerne efter servicelovens § 91, stk. 2, nr. 1 og 2. Det skal sikre ensartede kvalitetskrav i forhold til udførelsen af hjælpen til borgerne, og at der ikke sker forskelsbehandling af leverandørerne. Kvalitetskravene skal være saglige og konkrete og må ikke være konkurrenceforvridende.

Kommunalbestyrelsen er efter bekendtgørelsens § 10, stk. 1, forpligtet til at fastsætte de kvalitetskrav, der stilles til leverandører af personlig og praktisk hjælp og madservice efter servicelovens § 83 til beboere i plejehjem m.v., jf. servicelovens § 192, lejere i plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, lejere og beboere i friplejeboliger, der er omfattet af lov om friplejeboliger, og lejere i tilsvarende boligenheder.

Kommunalbestyrelsen skal efter bekendtgørelsens § 10, stk. 2, når kommunalbestyrelsen har ansvaret for andre dele af driften af de i stk. 1 nævnte boliger, fastsætte og offentliggøre de kvalitetskrav, der stilles i forbindelse med varetagelsen af disse opgaver.

Kommunalbestyrelsen er efter servicelovens § 92, stk. 1, forpligtet til at have en skriftlig beredskabsplan med retningslinjer for, hvordan kommunalbestyrelsen håndterer konkurser hos private leverandører af personlig pleje og praktisk hjælp, som kommunalbestyrelsen indgår kontrakt med. Beredskabsplanen skal løbende opdateres efter behov, f.eks. i forbindelse med kontraktindgåelse med ny leverandør.

I tilfælde hvor kommunalbestyrelsen har opfyldt sin forpligtelse til at tilvejebringe det frie valg, jf.

servicelovens § 91, stk. 1 og 2, ved at tilbyde modtagerne et fritvalgsbevis, som giver borgere, der er visiteret til hjælp efter § 83, adgang til, at de pågældende borgere selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse, vil kommunalbestyrelsen ikke være forpligtet til at have en skriftlig beredskabsplan. Dette skyldes, at der ikke er et kontraktretligt forhold mellem kommunalbestyrelsen og leverandøren, men alene mellem borger og leverandør.

Kommunalbestyrelsen er efter servicelovens § 92, stk. 2, forpligtet til at stille krav om bankgaranti eller tilsvarende garanti ved kontraktindgåelse med private leverandører af personlig pleje og praktisk hjælp. Bankgaranti eller tilsvarende garantistillelse skal stilles af de private leverandører, der tilsigtes at indgå kontrakt med i forbindelse med kontraktindgåelse, og ikke i forbindelse med fremsendelse af den private leverandørs tilbud eller ansøgning.

I forbindelse med fastsættelsen af størrelsen af bankgaranti eller tilsvarende garantistillelse skal navnlig proportionalitetsprincippet iagttages, så størrelsen på garantien afhænger af antallet af borgere, der modtager hjemmehjælp fra den pågældende leverandør, og at der samtidig skelnes mellem leverandører, der leverer henholdsvis personlig pleje og praktisk hjælp. Tilsvarende garantistillelsen kan f.eks. være en indefrysning af et beløb, en aftale med et vikarbureau eller lignende.

Krav om bankgaranti eller tilsvarende garantistillelse skal således skrives ind i kontrakten og gælde for hele aftaleperioden. Størrelsen på bankgaranti eller tilsvarende garantistillelse kan eventuelt justeres i kontraktperioden afhængig af antallet af borgere, der modtager personlig pleje og praktisk hjælp fra den pågældende leverandør.

Kommunalbestyrelsen er efter servicelovens § 92, stk. 3, forpligtet til i forbindelse med kontraktindgåelse med private leverandører af personlig pleje og praktisk hjælp at stille nedenstående krav, nr. 1-3.

Den private leverandør skal efter servicelovens § 92, stk. 3, nr. 1, inden kontraktindgåelse og én gang årligt i kontraktperioden sende skattemæssige årsregnskaber.

Kommunalbestyrelsen skal stille krav om, at den private leverandør inden kontraktindgåelsen sender seneste skattemæssige årsregnskab, samt at den private leverandør, som der indgås kontrakt med, én gang årligt i kontraktperioden sender skattemæssigt årsregnskab.

En private leverandør, der i medfør af årsregnskabsloven er omfattet af krav til at udarbejde regnskab og krav om at lade regnskabet revidere, skal inden kontraktindgåelse og én gang årligt i kontraktperioden sende revideret regnskab til kommunen eller henvise kommunen til, hvor regnskabet kan findes på www.cvr.dk. Hvis leverandøren endnu ikke har aflagt regnskab efter årsregnskabsloven, kan kommunalbestyrelsen fastsætte krav om anden passende dokumentation.

Kommunalbestyrelsen skal stille krav om, at den private leverandør sender seneste revideret regnskab, samt at den private leverandør, som der indgås kontrakt med, én gang årligt i kontraktperioden sender revideret regnskab. Den private leverandør kan opfylde sin forpligtelse enten ved at sende det reviderede årsregnskab til kommunen eller ved at oplyse kommunen om den URL-adresse, hvor regnskabet er offentliggjort. Med URL-adressen menes den internetadresse, der skal benyttes for at komme direkte til regnskabet.

Virksomheder, der i henhold til årsregnskabsloven er omfattet af pligt til at udarbejde et årsregnskab og lade dette revidere, er efter servicelovens § 92, stk. 3, nr. 2, forpligtet til at indsende virksomhedens reviderede regnskab. Herved skal forstås det seneste reviderede regnskab, som er godkendt af virksomhedens generalforsamling. Undtagelsen om, at leverandører, der ikke har aflagt årsrapport er tiltænkt virksomheder, der endnu ikke har aflagt - og fået godkendt - en årsrapport, fordi virksomheden er nystar-

tet, de skal i stedet for indsende anden dokumentation for, at virksomheden har den fornødne økonomiske og finansielle formåen. Leverandører som endnu ikke har aflagt regnskab efter årsregnskabsloven kan således godtgøre sin økonomiske og finansielle formåen ved ethvert andet dokument, som ordregiveren vurderer passende, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren af en gyldig grund ikke er i stand til at fremlægge de dokumenter, som ordregiveren forlanger.

Det følger af servicelovens § 92, stk. 3, nr. 3, at den private leverandør skal dokumentere, at der ikke ved kontraktindgåelse er forfalden gæld på 50.000 kr. eller derover til offentlige myndigheder vedrørende skatter, afgifter eller bidrag til sociale sikringsordninger i henhold til dansk lovgivning eller lovgivningen i det land, hvor ansøgeren eller tilbudsgiveren er etableret. Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde fravige kravet i stk. 3, nr. 3.

For så vidt angår krav om forfalden gæld gælder, at den private leverandør på tidspunkt for tildeling af kontrakt ikke må have forfalden gæld på 50.000 kr. eller derover til offentlige myndigheder vedrørende skatter, afgifter eller bidrag til sociale sikringsordninger i henhold til dansk lovgivning eller lovgivningen i det land, hvor ansøgeren eller tilbudsgiveren er etableret.

Kommunalbestyrelsen kan efter servicelovens § 92, stk. 4, i særlige tilfælde fravige kravet i stk. 3, nr. 3. Kommunalbestyrelsen kan undlade at udelukke en ansøger eller en tilbudsgiver, der er omfattet af § 92, stk. 3, nr. 3, hvis et af følgende forhold gør sig gældende:

Hvis den forfaldne gæld til det offentlige overstiger 50.000 kr., må kommunalbestyrelsen som udgangspunkt ikke indgå kontrakt med leverandøren. Da udelukkelse skal ske i overensstemmelse med udbudslovens principper om ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet, vil spørgsmålet om, hvorvidt der skal ske udelukkelse, derfor bero på en konkret vurdering af det enkelte udbud og aftale under en godkendelsesordning.

Kommunalbestyrelsen skal efter servicelovens § 92, stk. 5, foretage efterberegning af afregningspriser løbende efter behov og mindst én gang årligt, hvis kommunalbestyrelser benytter en godkendelsesordning ved tilvejebringelse af det frie valg af personlig pleje og praktisk hjælp, hvormed prisen fastsættes uden priskonkurrence.

Efterberegningen vil f.eks. kunne finde sted i forbindelse med aflæggelse af kommunens regnskab i foråret, hvormed beregningen kan tage udgangspunkt i seneste års regnskabstal, samt løbende hvis kommunalbestyrelsen bliver bekendt med, at de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ikke længere stemmer overens med afregningsprisen.

2.3.1.7. Udpegning af egen hjælper og fleksibel hjemmehjælp

Kommunalbestyrelsen er efter servicelovens § 94 forpligtet til at lade en person, som er berettiget til hjælp eller støtte efter § 83, vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne. Den udpegede person skal godkendes af kommunalbestyrelsen, som herefter skal indgå kontrakt med den pågældende om omfang og indhold af opgaverne, om leverancesikkerhed, jf. § 90, og om betaling m.v.

Retten til at vælge en personligt udpeget hjælper skal ses som et alternativ til at vælge en leverandør efter fritvalsreglerne. Både modtagere af praktisk hjælp som af personlig hjælp og pleje har ret til at udpege egen hjælper til at udføre opgaverne i henhold til afgørelsen. Beboerne i plejeboliger er ikke omfattet af denne ret.

Kommunalbestyrelsen er efter servicelovens § 94 a forpligtet til at lade personer, der modtager hjælp efter § 83, vælge en helt eller delvis anden hjælp end den, der er truffet afgørelse om, jf. §§ 88 og 89. En tilkendt ydelse, der fravælges efter 1. pkt., kan ikke efterfølgende kræves leveret efter § 90.

Fleksibel hjemmehjælp omfatter også muligheden for at vælge ydelser, der ligger uden for det kommunale serviceniveau. Hjemmehjælpsmodtageren har således en generel adgang til helt eller delvis at vælge anden hjælp end den, der er truffet afgørelse om. Adgangen til at bytte ydelser forudsættes holdt inden for den tidsramme, som den kommunale myndighed forventer, at de tildelte ydelser efter afgørelsen kan leveres inden for.

2.3.1.8. Kvalitetsstandarder

Det følger af servicelovens § 139, stk. 2, at social- og ældreministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen kan træffe beslutninger om indhold, omfang og udførelse af tilbud til voksne efter §§ 79, 79 a, 83, 83 a, 84, 86, 119-122 og 192 samt følge disse beslutninger op.

Kommunernes serviceniveau er en kommunalpolitisk beslutning, som bl.a. indebærer, at kommunalbestyrelsen i den enkelte kommune mindst én gang årligt udarbejder en kvalitetsstandard om f.eks. tilbud om hjemmehjælp, rehabilitering, genoptræning og vedligeholdelsestræning. Kvalitetsstandarderne skal være offentligt tilgængelige og kan for eksempel kommunikeres til borgerne gennem serviceinformation i pjecer, medier og på kommunens hjemmeside.

Det skal fremgå af den enkelte kommunes kvalitetsstandard, hvilken hjælp borgerne kan forvente fra kommunen, hvis der opstår et behov for f.eks. hjemmehjælp. Derudover skal kvalitetsstandarden indeholde en beskrivelse af det serviceniveau, som kommunen har fastsat.

Hjemlen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1575 af 27. december 2014 om kvalitetsstandarder for hjemmehjælp, rehabiliteringsforløb og træning efter servicelovens §§ 83, 83a og 86 samt bekendtgørelse nr. 716 af 07. juli 2019 om tilrettelæggelse af samt kvalitetsstandarder for de forebyggende hjemmebesøg efter servicelovens § 79 a.

Det følger af § 1, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1575 af 27. december 2014 om kvalitetsstandarder for hjemmehjælp, rehabiliteringsforløb og træning efter servicelovens §§ 83, 83a og 86, at kommunalbestyrelsen mindst én gang årligt skal udarbejde en kvalitetsstandard for personlig og praktisk hjælp m.v., rehabiliteringsforløb samt kommunal genoptræning og vedligeholdelsestræning efter lovens §§ 83, 83 a og 86.

Det følger af bekendtgørelsens § 1, stk. 2, at kvalitetsstandarden skal indeholde generel serviceinformation til borgerne om den hjælp, de kan forvente fra kommunen, hvis de får behov for personlig og praktisk hjælp m.v., rehabiliteringsforløb eller kommunal genoptræning og vedligeholdelsestræning efter lovens §§ 83, 83 a og 86.

Det følger af bekendtgørelsens § 1, stk. 3, at kvalitetsstandarden skal indeholde en beskrivelse af det serviceniveau, kommunalbestyrelsen har fastsat for ydelser efter lovens §§ 83, 83 a og 86. Beskrivelsen af indholdet, omfanget og udførelsen af hjælpen skal være præcis og skal danne grundlag for, at der sikres sammenhæng mellem serviceniveau, de afsatte ressourcer, afgørelserne samt leveringen af hjælpen. Kvalitetsstandarden skal endvidere indeholde operationelle mål for, hvordan dette sikres, og en beskrivelse af, hvordan der følges op på de fastsatte mål, jf. bekendtgørelsens § 2. Det følger af § 2, at kommunalbestyrelsen mindst én gang årligt skal følge op på de efter § 1, stk. 3, fastsatte mål for kvaliteten og styringen af hjælpen efter lovens §§ 83, 83 a og 86.

Hvis kommunen beslutter at ændre serviceniveauet, og det ændrede serviceniveau medfører ændringer i en borgers ret til ydelser, har den pågældende borger krav på en ny afgørelse baseret på en konkret og individuel vurdering af behovet for hjælp.

Kommunalbestyrelsen er efter § 4 i bekendtgørelse nr. 716 af 7. juli 2019 om tilrettelæggelse af samt

kvalitetsstandards for de forebyggende hjemmebesøg efter servicelovens § 79 a, forpligtet til mindst en gang årligt at udarbejde en kvalitetsstandard for forebyggende hjemmebesøg.

Kommunalbestyrelsen skal efter bekendtgørelsens § 4, stk. 2, sikre, at kvalitetsstandarderne indeholder generel serviceinformation til borgerne om formålet med samt indholdet i et forebyggende hjemmebesøg. Kvalitetsstandarderne skal indeholde en beskrivelse af, hvordan kommunalbestyrelsen tilrettelægger ordningen, herunder beskrivelse af, hvordan kommunalbestyrelsen tilrettelægger ordningen, herunder en beskrivelse af eventuelle andre former for forebyggende indsatser, som kommunalbestyrelsen tilbyder som alternativ til et individuelt hjemmebesøg.

Kommunalbestyrelsen skal efter bekendtgørelsens § 4, stk. 3, beskrive, hvordan kommunalbestyrelsen vil opfylde forpligtelsen efter lovens § 79 a, stk. 4, til at tilbyde forebyggende hjemmebesøg efter behov til borgere i alderen 65 år til 81 år, som er i særlig risiko for at få nedsat social, psykisk eller fysisk funktionsevne. Det skal fremgå af beskrivelsen, hvilke særlige risikogrupper kommunalbestyrelsen beslutter at målrette tilbuddet efter lovens § 79 a, stk. 4.

2.3.1.9. Klageadgang

Det følger af servicelovens § 166, at afgørelser efter serviceloven kan indbringes for Ankestyrelsen, medmindre andet er fastsat i loven.

Processen for at klage følger af kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Klagen skal indgives til kommunalbestyrelsen, der skal genvurdere sin afgørelse og sende klagen videre til Ankestyrelsen inden for 4 uger, hvis den ikke ændrer sin afgørelse ved genvurderingen.

Ved en afgørelse forstås en beslutning, der er truffet af en forvaltningsmyndighed, (kommunen og Ankestyrelsen) i en konkret sag, og som i forhold til den enkelte borger tilsigter at have retsvirkning efter sit indhold. Det vil sige, at afgørelsen bindende regulerer borgerens rettigheder og pligter i sagen. Der er også tale om en afgørelse, hvis myndigheden beslutter at afslutte en sag, f.eks. ved et afslag på genoptagelse og afvisning af en sag.

Der kan klages over indholdet af en afgørelse (realiteten) og/eller den måde, en sag er behandlet på (formaliteten). Ved realiteten forstås afgørelsens resultat, f.eks. om en ansøger er berettiget til eksempelvis hjemmehjælp, og i givet fald, hvilke ydelser. Ved en formalitetsklage forstås en klage over myndighedens tilsidesættelse af regler om behandlingen af sagen. Der kan klages over formaliteten i forbindelse med en afgørelse, selv om realiteten ikke påklages.

2.3.1.10. Tilsyn

Det følger af servicelovens § 151, stk. 1, at den stedlige kommune har pligt til at føre tilsyn med, at de kommunale opgaver efter §§ 83, 83 a og 86 løses i overensstemmelse med de afgørelser, kommunalbestyrelsen har truffet efter disse bestemmelser og i henhold til kommunalbestyrelsens vedtagne kvalitetsstandards, jf. § 139.

Det følger af servicelovens § 151, stk. 2, at kommunalbestyrelsen som led i tilsynsforpligtelsen skal foretage mindst et årligt og uanmeldt tilsynsbesøg på plejehjem m.v., jf. § 192, i plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, og i andre, tilsvarende boligheder i kommunen. Tilsynet omfatter indsatsen over for de beboere og lejere, der modtager kommunale serviceydelser. Tilsynet må ikke varetages af leverandører eller personer, der udfører opgaver på området.

Det følger af servicelovens § 151, stk. 3, at kommunalbestyrelsens forpligtelse efter stk. 1 og 2 ikke gælder tilbud, som er omfattet af socialtilsynet, jf. § 4 i lov om socialtilsyn.

Det følger af servicelovens § 151 b, at hvis kommunalbestyrelsen ved tilsynsbesøg i en friplejebolig konstaterer, at borgeren ikke modtager den hjælp, som denne efter afgørelsen har krav på, skal kommunalbestyrelsen orientere borgeren og den kommune, der har truffet afgørelse efter denne lov, hvis denne ikke er identisk med beliggenhedskommunen.

Det følger af servicelovens § 151 b, stk. 2, at kommunalbestyrelsen kan meddele friplejeboligleverandøren de påbud, som er nødvendige for at sikre, at hjælpen leveres i overensstemmelse med afgørelsen.

Kommunalbestyrelsen skal meddele friplejeboligleverandøren, at undladelse af at levere hjælpen i overensstemmelse med afgørelsen kan medføre indberetning til Sundhedsstyrelsen. Hvis friplejeboligleverandøren ikke efterkommer påbuddet, indberetter kommunalbestyrelsen straks forholdet til Sundhedsstyrelsen. Kommunalbestyrelsen udarbejder indstilling til brug for afgørelser, der træffes af Sundhedsstyrelsen.

Det følger af servicelovens § 151 c, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde og offentliggøre en tilsynspolitik for tilbud efter § 83, som er omfattet af reglerne om frit valg af leverandør efter § 91.

Det følger af servicelovens § 151 c, stk. 2, at tilsynspolitikken skal indeholde kommunens procedurer for udførelse af tilsyn med disse tilbud og for opfølgning på tilsynet.

Det følger af servicelovens § 151 c, stk. 3, at kommunalbestyrelsen i tilslutning til beslutninger om serviceniveauet for tilbud efter § 83 og om udarbejdelse af kvalitetsstandarder efter § 139 mindst én gang årligt skal følge op på tilsynspolitikken, herunder foretage de nødvendige justeringer.

2.3.1.11. Friplejeboliger

Det følger af lov om friplejeboliger § 8, stk. 1, at friplejeboligleverandøren skal levere de tilbud og varetage formålet med den hjælp, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om, jf. lov om social service.

Har kommunalbestyrelsen truffet afgørelse om, at borgeren skal have socialpædagogisk bistand til afhjælpning af specifikke problemer, skal den socialpædagogiske bistand leveres i overensstemmelse hermed.

Det er et standardvilkår for alle friplejeboligleverandører, at de skal levere ydelser i overensstemmelse med serviceloven. Heri ligger dels, at friplejeboligleverandøren skal udføre opgaven med at levere personlig og praktisk hjælp og anden hjælp, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om, og dels at hjælpen skal leveres i overensstemmelse med serviceloven i øvrigt, herunder dens formål. Det indebærer, at friplejeboligleverandøren skal tilrettelægge hjælpen i samarbejde med den enkelte.

Det følger af lov om friplejeboliger § 8, stk. 2, at friplejeboligleverandøren skal informere kommunalbestyrelsen om forhold, som har betydning for kommunens myndighedsopgaver over for beboerne.

Det skal give kommunerne gode muligheder for at kunne varetage sine myndighedsopgaver over for beboerne, herunder løbende revisitation af beboerne. Det kan f.eks. være informationer om ændringer i beboernes helbredstilstand.

2.3.1.12. Friplejeboliger og afregning m.v.

Det følger af lov om friplejeboliger § 32, stk. 1, at friplejeboligleverandøren fastsætter vejledende takster for ydelser efter lov om social service, jf. lovens § 174, som friplejeboligleverandøren er certificeret til at

levere. Friplejeboligleverandøren og kommunalbestyrelsen i den kommune, der har visiteret borgeren til en plejebolig eller lignende boligform, jf. § 3, stk. 1 i lov om friplejeboliger, kan med udgangspunkt i de vejledende takster aftale den pris, som kommunalbestyrelsen skal betale for den leverede hjælp og støtte, som borgeren er visiteret til.

Kommunalbestyrelsen og friplejeboligleverandøren har mulighed for at forhandle afregningspriser for levering af ydelser til beboere i friplejeboliger og for at indgå aftaler om, at kommunen kan disponere over et antal pladser hos friplejeboligleverandøren.

Friplejeboligleverandører, der er omfattet af dette afregningssystem, er omfattet af servicelovens § 174 for fastsættelse af takster på det sociale område, hvorefter kommunale, regionale og private leverandører eller driftsherrer skal fastsætte vejledende omkostningsbaserede takster for ydelser, som kan danne udgangspunkt for en aftalt pris med kommunen.

Friplejeboligleverandøren og kommunalbestyrelsen kan med udgangspunkt i de vejledende takster, som friplejeboligleverandøren har fastsat, aftale priser for levering af hjælp og støtte efter serviceloven, som leveres i henhold til lov om friplejeboliger.

Det er i udgangspunktet kommunalbestyrelsen i den kommune, der har visiteret borgeren til en plejebolig eller en lignende boligform, der har aftaleretten i forhold til friplejeboligleverandøren i forhold til ydelsen efter serviceloven. I mange tilfælde flytter borgeren ikke til en anden kommune, men vælger en friplejebolig, der er beliggende i borgerens opholdskommune. I dette tilfælde vil det være beliggenhedskommunen, der visiterer borgeren, aftaler eller fastsætter en pris for borgeren, afregner med friplejeboligleverandøren og betaler for borgeren.

Hvis borgeren ønsker en plads i en friplejebolig i en anden kommune, end den, der har visiteret borgeren til en plejebolig eller en lignende boligform, kan visitationskommunen aftale en pris med friplejeboligleverandøren. Afregningen vil så finde sted til de priser, der er aftalt mellem de to parter. Indgås der ingen aftale, skal priserne fastsættes af eller aftales med den kommune.

Det er friplejeboligernes beliggenhedskommune, der er handlekommune for beboere i friplejeboliger. Når en borgers behov ændres, er det derfor kommunalbestyrelsen i friplejeboligens beliggenhedskommune der skal reorganisere borgeren. Den nye afgørelse vil skulle danne udgangspunkt for en ny afregningspris for borgeren.

Hvis prisen ved indflytningen er fastsat på baggrund af en aftale mellem kommunalbestyrelsen i den kommune, der har visiteret borgeren til en plejebolig eller en lignende boligform, og leverandøren, kan parterne forhandle en ny pris på baggrund af den nye afgørelse. Hvis borgeren ved indflytning i en friplejebolig er flyttet til en anden kommune, vil der være forskel på handlekommunen, og den kommune, der har visiteret borgeren til friplejeboligen, og som også er betalingskommune. Betalingskommunen skal i dette tilfælde have mulighed for at aftale en ny pris med friplejeboligleverandøren. Beliggenhedskommunen skal oplyse betalingskommunen om indholdet af den nye afgørelse, således at betalingskommunen har det fulde grundlag for at revidere aftalen. Hvis ikke der kan indgås aftale på ny, fastsættes prisen af beliggenhedskommunen.

Det følger af lov om friplejeboliger § 32, stk. 2, at hvis der ikke indgås en aftale mellem kommunalbestyrelsen og friplejeboligleverandøren, jf. stk. 1, skal afregningspriserne for de ydelser, som friplejeboligleverandøren skal levere i henhold til lov om social service, jf. § 33, stk. 2 i lov om friplejeboliger, fastsættes af kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor friplejeboligen ligger.

Prisen skal beregnes af beliggenhedskommunen på baggrund af beliggenhedskommunens gennemsnitlige

langsigtede omkostninger ved drift af tilsvarende kommunale tilbud. Dette skal ske med udgangspunkt i Indenrigs- og Boligministeriets vejledning om omkostningskalkulationer.

Dette sker for at sikre sammenhæng mellem beliggenhedskommunens omkostnings- og serviceniveau og den pris, som friplejeboligleverandøren afregnes til.

Social- og ældreministeren har i bekendtgørelse nr. 1170 af 30. september 2015 om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser for ydelser efter serviceloven i forhold til friplejeboligleverandører fastsat nærmere regler om afregning, herunder om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser. Social- og ældreministeren kan endvidere fastsætte regler om kommunalbestyrelsens visitation af borgere, om gennemsigtighed i forhold til indplacering af borgere i kommunens visitationsstruktur og om leverandørernes mulighed for at få indsigt i og få efterprøvet beregningerne.

Hensigten hermed er både at tage højde for, at der kan være forskellige serviceniveauer på tværs af kommuner og at tage højde for ændringer i borgerens funktionsniveau og behov for hjælp og støtte, der ofte kan ændres kort tid efter indflytning i en plejebolig eller et lignende botilbud.

Der kan være tilfælde, hvor det ikke er muligt for en kommune at fastlægge kommunens egne omkostninger, der skal ligge til grund for afregningspriserne, f.eks. for mere specialiserede tilbud, hvor kommunen ikke altid har sammenlignelige tilbud. Her er det nødvendigt at finde en alternativ løsning for prisfastsættelsen. Hvis ikke kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen kan beregne en afregningspris med udgangspunkt i egne omkostninger til et sammenligneligt tilbud, skal kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen fastsætte afregningsprisen som den pris, som indsatsen ville koste kommunen i et tilsvarende tilbud. Ved tilsvarende tilbud forstås tilbud, der kan levere tilsvarende ydelser. Ved vurderingen heraf skal således ses på tilbuddets ydelser, målgruppe(r), specialiseringsgrad, servicearealer m.v.

Der vil være et skøn forbundet med, hvad der forstås med et tilsvarende tilbud, idet tilbud til sammenlignelige målgrupper kan variere i indhold, kvalitet og pris. Det vil kunne skabe usikkerhed for leverandøren i forhold til taksten og indtjeningsgrundlaget. Det vil derfor blive fastsat regler om, at kommunen skal kunne dokumentere, at det alternative tilbud, som prisen fastsættes på baggrund af, kan levere den hjælp og støtte, som borgeren er visiteret til. Kommunen skal fremlægge beslutningsgrundlaget herfor på anmodning fra leverandøren.

Social- og ældreministeren fastsætter, jf. § 33 i lov om friplejeboliger, i en bekendtgørelse regler om den tidligere opholdskommunes betaling for tilsyn med service, jf. § 151 a og § 151 b i lov om social service, til den kommune, hvor friplejeboligerne ligger.

2.3.2. Social- og Ældreministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Med forslaget om velfærdsaftalerne er det ønsket, at ældreplejen bliver sat mest mulig fri. Borgerne skal derved opleve mere nærhed og bedre omsorg og pleje, og medarbejdere og ledere skal gives mest mulig frihed til at imødekomme den enkelte borgers behov og ønsker til, hvordan hjælpen skal tilrettelægges. Der skal således være mere frihed, tillid, faglighed og sund fornuft i ældreplejen samt skabes plads og mere arbejdsro til at lave de bedst mulige lokale løsninger tæt på de ældre og deres pårørende. Hvor det faglige skøn vejer tungere end procesregler, og hvor borgerne skal opleve, at kvaliteten af velfærden løftes.

Det forventes, at kommunerne via mere fleksible rammer får mulighed for at frigive tid til nærvær og omsorg til den enkelte ældre, der har behov for hjælp, og som derigennem vil opleve, at velfærdsaftalerne kommer dem til gode gennem øget kvalitet i den pleje, de modtager. Fra politisk niveau skal kræfterne

derved bruges på at sætte retning for velfærden, mens opgaven med at sikre den enkelte borger en god velfærd, skal overlades til de fagligt kompetente medarbejdere og ledere lokalt.

Formålet med lovforslaget er at give kommunerne en udstrakt frihed i forhold til tilrettelæggelsen af ældreområdet, men der vil dog være enkelte krav, der stadig skal overholdes af hensyn til borgernes sikkerhed for at få hjælp og af hensyn til borgernes retssikkerhed.

Formålet med lovforslaget er endvidere at give kommunerne mulighed for at udnytte friheden til at styrke borgernes selvbestemmelse og styrke kvaliteten og fleksibiliteten i velfærden til gavn for kommunernes ældre og deres pårørende. Kommunerne vil således fortsat prioritere velfærden på ældreområdet højt inden for de nye, friere rammer.

Kommunerne får mulighed for at tænke nye måder at sammensætte hjælpen på, tænke helhedsorienteret og være innovative med det klare formål, at der bliver mere plads til at imødekomme den enkelte ældres individuelle behov for hjælp.

De tre kommuner, Langeland Kommune, Middelfart Kommune og Viborg Kommune, kan ikke undlade at give borgerne hjælp, der modsvarer deres behov. Det betyder, at såfremt kommunalbestyrelsen har besluttet at gennemføre forsøg med tilbuddet og tilrettelæggelsen af servicelovens § 83, stk. 1 om praktisk hjælp og pleje, så vil borgeren ikke have et retskrav på praktisk hjælp og pleje, sådan som ydelsen er fastsat i lovgivning og praksis i dag, men kommunalbestyrelsen vil fortsat være forpligtet til at sørge for, at borgeren får den hjælp, som denne har behov for.

Det betyder også, at såfremt kommunalbestyrelsen har besluttet at fravige servicelovens § 91, stk. 1, om, at kommunalbestyrelsen skal skabe grundlag for, at modtagere af hjælp efter § 83 kan vælge mellem to eller flere leverandører af denne hjælp, hvoraf den ene leverandør kan være kommunal, påhviler det kommunen at vurdere konsekvenser ved eventuel ophævelse eller ændring af eksisterende kontrakter med private leverandører på fritvalgsområdet, ligesom det er kommunens ansvar at håndtere eventuelle konsekvenser af ophævelse og ændring af eksisterende kontrakter med private leverandører.

Det er endvidere vigtigt, at kommunerne ikke blot erstatter fravegne regler med nye lokale regler, så ældreplejen ikke opnår den ønskede frihed. Der er dog behov for at fastsætte regler om hjælpens art og udførelse af hensyn til borgerens retssikkerhed, jf. forslagens § 9, stk. 5.

Det foreslås med forslaget til § 8, stk. 1, at kommunalbestyrelsen i de kommuner, som regeringen har indgået velfærdsaftaler med, vil kunne beslutte at reglerne i lov om social service §§ 79 a og § 81 a, § 83, stk. 1, 3 og 5, § 83 a, § 84, stk. 1, §§ 86, 90-92, 94 og § 94 a, § 139, stk. 2, § 151, § 151 b og § 151 c i lov om social service og § 8, stk. 1 og 2, og §§ 32 og 33 i lov om friplejeboliger samt regler fastsat i medfør heraf helt eller delvis ikke skal gælde for kommunen eller de tilbud i kommunen, som kommunalbestyrelsen udpeger, jf. dog forslagens § 8, stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan træffe forskellige beslutninger for forskellige tilbud i kommunen.

Med lovforslaget får kommunerne en udstrakt mulighed for at fravige bestemmelser på ældreområdet, men ud fra netop hensynet til kommunernes frihed vil det være op til den enkelte kommune at vurdere, hvilke af disse bestemmelser, der skal fraviges helt eller delvist. Kommunerne kan vælge at fastholde bestemmelser, der med dette lovforslag gives mulighed for at fravige, såfremt de ønsker det. En kommune kan således vælge at fastholde bestemmelsen om personlig pleje og praktisk hjælp, men beslutte, at der ikke skal udarbejdes kvalitetsstandarder og værdighedspolitikker.

Det foreslås videre med forslaget til § 8, stk. 2, at kommunalbestyrelsen ikke kan fravige bestemmelserne nævnt i stk. 1 for så vidt angår borgere, der modtager hjælp efter §§ 85, 95-100, 103, 104, 107, 108, 114

eller 118 i serviceloven. Det vil sige ydelser, der primært gives til mennesker med handicap og psykiske lidelser.

Dette skyldes, at bestemmelserne i serviceloven finder anvendelse for alle mennesker med nedsat funktionsevne uanset alder, det vil sige også på handicapområdet og for mennesker med psykiske lidelser. Da velfærdsaftalerne vedrører ældreområdet er afgrænsningen foretaget for at sikre, at borgere ikke er omfattet af velfærdsaftalerne på ældreområdet, hvis de ud over de typer af hjælp, som er omfattet af velfærdsaftalerne, tillige modtager typer af hjælp, der primært gives til mennesker med handicap og psykiske lidelser.

Der henvises til bemærkningerne til forslaget § 8.

Det foreslås med forslaget til § 9, stk. 1, at hvis kommunalbestyrelsen vælger at fravige servicelovens bestemmelser om hjemmehjælp, rehabiliteringsforløb, afløsning og aflastning samt genoptræning efter henholdsvis § 83, stk. 1, 3 og 5, § 83 a, § 84, stk. 1, eller § 86 helt eller delvist, skal kommunalbestyrelsen fortsat tilbyde borgeren den hjælp, borgeren har behov for i forhold til borgerens nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Det betyder, at kommunerne fortsat vil være forpligtede til at levere den nødvendige hjælp og pleje m.v., som borgerne har behov for i forhold til deres nedsatte fysiske og psykiske funktionsevne og særlige sociale problemer.

Kommunerne kan således ikke undlade at hjælpe en borger, hvis det vurderes, at borgeren f.eks. vil have behov for at blive genoptrænet, men borgeren vil ikke have et retskrav på lige præcis genoptræning, som ydelsen er formuleret i servicelovens § 86 og tilhørende praksis.

Det foreslås videre med forslaget til § 9, stk. 2, at hjælpen skal ydes på baggrund af en konkret og individuel vurdering i forhold til den enkelte persons behov og forudsætninger og i samarbejde med den enkelte.

Det foreslås således, at hjælpen fortsat også skal ydes på baggrund af en konkret og individuel vurdering i forhold til den enkelte persons behov og forudsætninger og i samarbejde med den enkelte.

Det foreslås hertil med forslaget til § 9, stk. 3, at kommunalbestyrelsen skal oplyse ansøgeren skriftligt om, hvilken hjælp der er bevilget efter stk. 1, jf. stk. 5.

Det foreslås således, at borgerne som i dag skal modtage en skriftlig afgørelse om, hvilken hjælp der er bevilget. Dette er også en hjælp til borgeren i forhold til at vurdere, om borgeren ønsker at klage.

Det foreslås med forslaget til § 9, stk. 4, at betingelsen i § 3, stk. 3, i lov om friplejeboliger om certificering anses for borgere, hvor kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse efter regler fastsat i medfør af § 9, stk. 5, for opfyldt, såfremt friplejeboligleverandøren er certificeret til at levere et tilbud efter lov om social service, der modsvarer det tilbud, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om efter regler fastsat i medfør af § 9, stk. 5.

Det foreslås således, at friplejeboliger vil kunne levere den hjælp, der af kommunalbestyrelsen evt. sættes i stedet for de i dag gældende regler efter serviceloven, hvis friplejeboligleverandøren er certificeret til at levere en ydelse, der modsvarer, hvad kommunalbestyrelsen sætter i stedet for. Det bemærkes, at formålet med velfærdsaftalerne på ældreområdet er, at borgeren vil opleve mere kvalitet og nærhed samt bedre omsorg og pleje.

Det foreslås med forslaget til § 9, stk. 5, at kommunalbestyrelsen vil skulle fastsætte nærmere regler om hjælp efter stk. 1 i forhold til hjælpens art og udførelse.

Det foreslås således, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte overordnede regler om, hvilken hjælp, der skal erstatte servicelovens § 83, stk. 1, 3 og 5, § 83 a, § 84, stk. 1 eller § 86 helt eller delvist.

Der henvises til bemærkningerne til forslagens § 9.

Det foreslås med forslaget til § 10, at Styrelsen for Patientsikkerhed fortsat skal føre tilsyn med hjælp, der er fastsat i medfør af regler udstedt efter § 9, stk. 5, som ydes på de registreringspligtige kommunale og private enheder efter servicelovens § 150 c, stk. 1 og 2.

Styrelsen for Patientsikkerhed vil fortsat have adgang til at føre tilsyn med kvaliteten af plejen. Dette vurderes nødvendigt af hensyn til at sikre, at der fortsat er tilsyn med borgernes sikkerhed.

Der henvises til bemærkningerne til forslagens § 10.

Det foreslås med forslaget til § 11, stk. 1, at sundhedsministeren efter ansøgning fra kommunalbestyrelsen kan fastsætte regler om fravigelse af bestemte pligter eller opgaver efter sundhedsloven, der påhviler kommunalbestyrelsen, jf. dog *stk. 2*.

Med bestemmelsen kan sundhedsministeren efter ansøgning fra de kommuner, der er omfattet af loven, i bekendtgørelsesform fravige konkrete forpligtelser og/eller opgaver, der følger af sundhedslovgivningen.

Det foreslås hertil med forslaget til § 11, stk. 2, at sundhedsloven ikke kan fraviges til skade for patientsikkerheden og patientens retsstilling.

Med bestemmelsen sikres det, at patientsikkerheden og de grundlæggende patientrettigheder, der sikres gennem sundhedslovgivningen, ikke skal kunne fraviges med henvisning til bestemmelsens stk. 1.

Kommunerne kan ikke søge om at få lov at fravige lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed, lov om lægemidler og lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet. Dette skyldes, at lovene indeholder så væsentlige patientsikkerhedsmæssige hensyn, at det er vurderingen, at de ikke bør kunne fraviges.

Der henvises til bemærkningerne til forslagens § 11.

Det foreslås med forslaget til § 12, at retssikkerhedsloven og bestemmelser fastsat i medfør heraf finder tilsvarende anvendelse for kommunalbestyrelsens afgørelser efter regler udstedt i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 9, stk. 5.

Kommunerne omfattet af lovforslaget fritages således ikke fra bestemmelserne i retssikkerhedsloven og bestemmelser fastsat i medfør af retssikkerhedsloven.

Selv om kommunen har valgt at fravige bestemmelser om konkrete ydelser, vil borgeren således stadig have mulighed for at klage over afgørelsen om hjælp, hvis borgeren ikke mener, at kommunalbestyrelsen med afgørelsen har sørget for at tilbyde borgeren den hjælp, borgeren har behov for i forhold til borgerens nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Der henvises til bemærkningerne til forslagens § 12.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslagets økonomiske konsekvenser for de udvalgte kommuner, der indgår velfærdsaftaler med, beror på, i hvilket omfang de udvalgte kommuner gør brug af lovforslagets mulighed for at fravige lovgivning på ældreområdet.

Idet lovforslaget bl.a. har til formål at hjemle, at de udvalgte kommuner sættes fri af statslig regulering med henblik på at skabe øget kvalitet og plads til faglighed i velfærden på ældreområdet, antages lovforslaget ikke i væsentligt omfang at indebære negative økonomiske konsekvenser for de udvalgte kommuner. Eventuelle omkostninger som følge af muligheden for at fravige lovgivning på ældreområdet afholdes af den enkelte kommune. Kommunens eventuelle besparelser vil ligeledes tilfalde kommunen selv.

Lovforslagets implementeringskonsekvenser for de udvalgte kommuner, der indgås velfærdsaftaler med på ældreområdet, beror ligeledes på i, hvilket omfang de udvalgte kommuner gør brug af lovforslagets mulighed for at fravige lovgivning på ældreområdet.

Det forventes dog, at lovforslaget har positive implementeringskonsekvenser for de pågældende kommuner omfattet af lovforslaget, idet lovforslaget frisætter kommunerne fra statslig regulering på ældreområdet.

Der foreslås med lovforslaget i en tidsmæssigt afgrænset periode på omkring tre år etableret hjemmel til at kunne fravige lovgivning på ældreområdet. Der er med lovforslaget mulighed for, at de udvalgte kommuner, hvis de vælger at fravige lovgivning, vil blive underlagt mere overordnede rammer inden for ældreområdet, jf. lovforslagets § 9. Lovforslaget vurderes dog ikke at have væsentlige digitaliseringsrelaterede konsekvenser for det offentlige i den forbindelse.

Lovforslaget indeholder forslag til klare og enkle regler. Lovforslaget ændrer ikke på, hvorvidt der kan kommunikeres digitalt med kommunerne. Lovforslaget ændrer ikke på, hvorvidt der kan ske en automatisk sagsbehandling inden for gældende lovgivning på ældreområdet. Lovforslaget ændrer heller ikke på sammenhæng på tværs. Lovforslaget ændrer endelig ikke på mulighederne for tryk og sikker datahåndtering og anvendelse af offentlig infrastruktur.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslagets administrative konsekvenser for borgerne i de kommuner, der indgås velfærdsaftaler med, beror på, i hvilket omfang de udvalgte kommuner gør brug af lovforslagets mulighed for at fravige lovgivning på ældreområdet.

Det forventes dog, at lovforslaget har positive konsekvenser for borgerne i de kommuner, der indgås velfærdsaftaler med på ældreområdet, idet det grundlæggende mål med velfærdsaftalerne og den tilknyttede yderligere frihed fra lovgivning og kommunal regulering m.v. er at give kommunen, tilbud, ledere og medarbejdere mulighed for at kunne gentænke tilrettelæggelsen af indsatserne og med udgangspunkt i lokale ønsker og behov samt medarbejdernes faglighed at skabe de bedst mulige tilbud til gavn for kommunens borgere. Det grundlæggende formål er således at give et løft i kvaliteten, nærværet og omsorgen for den enkelte borger inden for de udvalgte velfærdsområder.

6. Klima- og miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes ikke at have klima- og miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag, der også indeholdt dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet, der nu indgår i et særskilt lovforslag, der fremsættes af børne- og undervisningsministeren, har i perioden fra den 15. februar 2021 til den 3. marts 2021 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

3F - Den Offentlige Gruppe, Advokatrådet, Advokatsamfundet, Akademikerne, Alzheimerforeningen, Ankestyrelsen, BL - Danmarks Almene Boliger, B-SOSU, Børne- og Kulturchefforeningen, Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Center for Sund Aldring – KU, CEPOS, CEVEA, DA - Dansk Arbejdsgiverforening, Daginstitutionernes Lands-Organisation (DLO), Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Lærerforening, Danmarks Private Skoler, Danmarks Privatskoleforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Blinde-samfund, Dansk Center for Undervisningsmiljø, Dansk Erhverv, Dansk Flygtningehjælp, Dansk friskoleforening, Dansk Handicap Forbund, Dansk Industri, Dansk Metal, Dansk Psykolog Forening, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, Danske Advokater, Danske Diakonhjem, Danske Døves Landsforbund, Danske Erhvervsskoler- og Gymnasier – Bestyrelserne, Danske Erhvervsskoler- og Gymnasier – Lederne, Danske Fysioterapeuter, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Danske Gymnasier, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, Danske Handicaporganisationer (DH), Danske HF og VUC, Danske Professionshøjskoler, Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske Skoleelever, Danske Ældreråd, Datatilsynet, De Private Sociale Tilbud (LOS), De sammenvirkende Menighedsplejere, DemensKoordinatorer i Danmark, Den Danske Dommerforening, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Det Centrale Handicapråd, DJØF, Domstolsstyrelsen, Efterskoleforeningen, EGV, Ergoterapeutforeningen, Erhvervsskolelederne, Erhvervsskolernes ElevOrganisation, Esbjerg Kommune, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Faglige Seniorer, FOA – Fag og Arbejde, Fobu, Foreningen af Danske Døgninginstitutioner, Foreningen af forstandere og direktører ved AMU-centrene, Foreningen af Frie Fagskoler, Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler, Foreningen af Katolske Skoler i Danmark, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark (FDS), Foreningen af Kristne Friskoler, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen for Forældre til Elever i Fri- og Privatskoler, Foreningsfællesskabet Ligeværd, Forsikring og Pension, Frie Kostskolers Fællesråd, Frie Skolers Lærerforening, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Helsingør Kommune, HK Kommunal, Holbæk Kommune, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Klagenævnet for Specialundervisning, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO), Kommunaldirektørforeningen, Kost & Ernæringsforbundet, KRAKA, Landselevbestyrelsen for det pædagogiske område, Landselevbestyrelsen for social- og sundhedsområdet, Landsforbundet af Voksen- og Ungdomsundervisere (LVU), Landsforeningen af 10. klasseskoler i Danmark, Landsforeningen af forældre til børn i Dagtilbud (FOLA), Landsforeningen af Ungdomsskoleledere (LU), Landsorganisationen Danske Daginstitutioner, Landsorganisationen i Danmark, Landssammenslutningen af foreninger for selvstændige private børnepassere, Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Landssamråd for PPR-chefer, Langeland Kommune, Ledernes Hovedorganisation, Lilleskolerne, Lægeforeningen, Middelfart Kommune, Medarbejder- og Kompetencestyrelsen, National Videnscenter for Demens, OK-Fonden, PLO, Pårørendegruppen for svage ældre, Rebild Kommune, Rigsrevisionen, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser, Rådet for Socialt Udsatte, Rådet for Voksen og Efteruddannelse, Selveje Danmark, Skole og Forældre, Skolelederforeningen, Socialpædagogernes Landsforbund, Spifo, SUFO (Landsforeningen for ansatte i sundhedsfremmende og forebyggende hjemmebesøg), Team Danmark, Uddannelsesforbundet, Ungdommens Uddannelsesvejledning, Ungdomsringen, Ungdomsskoleforeningen, Viborg Kommune, VIVE, VUC Bestyrelsesforeningen og Ældre Sagen.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget har kun konsekvenser for de udvalgte kommuner. Lovforslagets konsekvenser afhænger af, hvorvidt de udvalgte kommuner, der indgås velfærdsaftaler med, gør brug af lovforslagets mulighed for at fravige lovgivning på ældreområdet. Eventuelle mindreudgifter tilfalder kommunen.	Lovforslaget har kun konsekvenser for de udvalgte kommuner. Lovforslagets konsekvenser afhænger af, hvorvidt de udvalgte kommuner, der indgås velfærdsaftaler med, gør brug af lovforslagets mulighed for at fravige lovgivning på ældreområdet. Eventuelle merudgifter afholdes af kommunen.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget har kun konsekvenser for de udvalgte kommuner. Lovforslagets konsekvenser afhænger af, hvorvidt de udvalgte kommuner, der indgås velfærdsaftaler med, gør brug af lovforslagets mulighed for at fravige lovgivning på ældreområdet.	Lovforslaget har kun konsekvenser for de udvalgte kommuner. Lovforslagets konsekvenser afhænger af, hvorvidt de udvalgte kommuner, der indgås velfærdsaftaler med, gør brug af lovforslagets mulighed for at fravige lovgivning på ældreområdet.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Afhænger af, hvorvidt de udvalgte kommuner, der indgås velfærdsaftaler med, gør brug af lovforslagets mulighed for at fravige lovgivning på ældreområdet.	Afhænger af, hvorvidt de udvalgte kommuner, der indgås velfærdsaftaler med, gør brug af lovforslagets mulighed for at fravige lovgivning på ældreområdet.

Klima- og miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej X
---	----	--------------

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Kapitel 1

Formål og varighed

Til § 1

Lov om social service og lov om friplejeboliger gælder for alle kommuner og fastlægger de samme pligter og rettigheder i alle landets kommuner.

Det foreslås i § 1, at formålet med loven er frem til 30. september 2024 at frisætte udvalgte kommuners og tilbuds varetagelse af ældreområdet med henblik på at udvikle velfærden på området og skabe større handlerum for medarbejderne og lederne for at øge kvaliteten, fagligheden, omsorgen og nærværet i velfærden til gavn for borgeren.

Den foreslåede bestemmelse fastlægger således forsøgsperioden, det velfærdsområde som er omfattet af loven og de overordnede formål med velfærdsaftalerne.

Det følger af den foreslåede bestemmelse, at loven – og dermed kommunernes mulighed for at frisætte varetagelsen af velfærdsopgaven, herunder tilbud, ledere og medarbejdere m.v., fra lovgivning i medfør af loven – udløber den 30. september 2024.

Udløbstidspunktet den 30. september 2024 foreslås for at tage hensyn til, at håndteringen af COVID-19 kan give de udvalgte kommuner særlige udfordringer med hurtig igangsætning af velfærdsaftaler.

Det følger videre af den foreslåede bestemmelse, at loven omfatter ældreområdet. Ældreområdet er udvalgt, da det sammen med dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet, på hvilke områder børne- og undervisningsministeren fremsætter særskilt lovforslag om velfærdsaftaler, udgør hjørnestenene i den nære velfærd. Det er områder, som de fleste borgere stifter bekendtskab med i løbet af deres liv, og som derfor udgør fundamentet for velfærdssamfundet.

Det følger herudover af den foreslåede bestemmelse, at formålet med loven og dermed velfærdsaftalerne, som foreslås indgået med udvalgte kommuner, vil være at udvikle velfærden på området og skabe større handlerum for medarbejderne og lederne for i sidste ende at øge kvaliteten, fagligheden, omsorgen og nærværet i velfærden til gavn for borgeren. Det er således disse målsætninger, de udvalgte kommuner skal have for øje i deres tilrettelæggelse af velfærdsopgaverne på området i forsøgsperioden.

Der henvises i øvrigt til punkt 1 og 2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Kapitel 2

Anvendelsesområde

Til § 2

Det foreslås i § 2, at Langeland, Middelfart og Viborg Kommuner er omfattet af loven.

Den foreslåede bestemmelse fastsætter de kommuner, der er omfattet af lov om velfærdsaftaler på ældreområdet.

Det følger af den foreslåede bestemmelse, at det alene er de pågældende kommuner, som vil kunne anvende de særlige muligheder for at fravige lovgivning på ældreområdet, som etableres med lovforslaget som led i udmøntningen af velfærdsaftaler på ældreområdet.

Velfærdsaftalerne vil blive indgået inden for de rammer, som fastlægges ved denne lov.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Kapitel 3

Generelle bestemmelser

Til § 3

Bemyndigelser i lov til at fastsætte regler – typisk i form af en bekendtgørelse – finder i almindelighed anvendelse for hele landet.

Det foreslås i § 3, at den, der efter anden lovgivning er bemyndiget til at fastsætte regler, inden for bemyndigelsens grænser for at opnå formålet med denne lov, efter indstilling fra kommunalbestyrelsen kan fastsætte særlige regler for kommuner omfattet af § 2.

Den foreslåede bestemmelse giver som noget nyt i forhold til gældende ret hjemmel til, at den, der efter anden lovgivning end lov om velfærdsaftaler på ældreområdet er bemyndiget til at fastsætte regler, efter indstilling fra kommunalbestyrelsen kan fastsætte særlige regler for at opnå formålet med denne lov efter § 1 for de tre kommuner, der er omfattet af lov om velfærdsaftaler på ældreområdet, jf. forslagens § 2, herunder som det mindre i det mere for en enkelt eller visse af disse kommuner.

Bestemmelsen giver endvidere hjemmel til, at regler, der er fastsat for kommuner med hjemmel i en bemyndigelse i anden lovgivning end lov om velfærdsaftaler på ældreområdet, efter indstilling fra kommunalbestyrelsen ophæves for en enkelt eller visse af de omfattede kommuner. Bemyndigelser, som etableres ved ny lovgivning i forsøgsperioden, jf. forslagens § 1, vil endvidere kunne udmøntes inden for disse rammer.

Bestemmelsen vil kunne anvendes til at imødekomme eventuelle konkrete ønsker om yderligere frihedsgrader for de kommuner, der er omfattet af lov om velfærdsaftaler på ældreområdet, i medfør af bemyndigelser til at udstede regler i anden lovgivning.

Bestemmelsen giver således mulighed for at etablere særordninger for de kommuner, der er omfattet af loven. De særlige regler, der eventuelt fastsættes for en eller flere af de kommuner, der er omfattet af loven, vil blive fastsat efter indstilling fra kommunalbestyrelsen.

Hjemlen vil som følge af henvisningen til lovforslagets formål, der følger af § 1, samt henvisningen i bestemmelsen til § 2 alene finde anvendelse inden for lovens formål og for ældreområdet.

Bestemmelsen vil således f.eks. kunne anvendes til at ophæve krav fastsat i en bekendtgørelse eller bekendtgørelsen som sådan for en eller flere af de tre kommuner, der er omfattet af lov om velfærdsaftaler på ældreområdet.

Den, der efter en lovbestemmelse er bemyndiget til at fastsætte regler, kan være den relevante ressortminister, en styrelse eller lignende, der er tillagt en beføjelse til at fastsætte nærmere regler.

Den foreslåede bestemmelse giver kun hjemmel til at fravige, at bemyndigelser i lov til at fastsætte regler i almindelighed finder anvendelse for alle landets kommuner og deres borgere. Regler, der fastsættes ved anvendelse af bestemmelsen, skal i øvrigt holde sig inden for den eller de forudsætninger m.v., der ligger bag de enkelte bemyndigelser.

Baggrunden for bestemmelsen er, at det i forhold til imødekommelse af kommunernes eventuelle konkrete ønsker om yderligere frihedsgrader i løbet af forsøgsperioden, jf. punkt 1, vurderes at kunne være

aktuelt at anvende bemyndigelser til at fastsætte særlige regler for de kommuner, der er omfattet af lov om velfærdsaftaler.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 4

Bemyndigelser til at tillade forsøg, hvor gældende regler fraviges, indebærer i almindelighed, at muligheden for at gennemføre forsøg administreres ensartet for hele landet.

Som eksempler på bestemmelser, der giver mulighed for at fravige gældende regler som led i forsøg, kan nævnes sundhedslovens § 233, § 184 i lov om social service og § 110 i lov om aktiv socialpolitik.

Det foreslås i § 4, at den, der efter anden lovgivning i forbindelse med en forsøgsordning er bemyndiget til at godkende fravigelser af gældende regler, inden for bemyndigelsens grænser for at opnå formålet med denne lov kan godkende særlige fravigelser for kommuner omfattet af § 2.

Den foreslåede bestemmelse giver hjemmel til, at den, der efter anden lovgivning end lov om velfærdsaftaler på ældreområdet er bemyndiget til at godkende fravigelser af gældende regler i forbindelse med en forsøgsordning, vil kunne anvende gældende forsøgsbestemmelser på en anden måde i forhold til de tre kommuner, der er omfattet af lov om velfærdsaftaler på ældreområdet, end i forhold til landets øvrige kommuner.

Bestemmelsen vil kunne anvendes til at imødekomme eventuelle konkrete ønsker om yderligere frihedsgrader for de kommuner, der er omfattet af lov om velfærdsaftaler på ældreområdet, i medfør af forsøgsbestemmelser i anden lovgivning som eksempelvis sundhedslovens § 233, § 184 i lov om social service og § 110 i lov om aktiv socialpolitik.

Bestemmelsen giver således mulighed for at etablere særordninger for de kommuner, der er omfattet af loven.

Hjemlen vil som følge af henvisningen til lovforslagets formål, der følger af § 1, samt henvisningen i bestemmelsen til § 2 alene finde anvendelse inden for lovens formål og for ældreområdet.

Bestemmelsen vil således f.eks. give mulighed for at anvende forsøgsbestemmelser i anden lovgivning mere vidtgående i forhold til konkrete ønsker om yderligere frihedsgrader fra de tre kommuner, der er omfattet af lov om velfærdsaftaler på ældreområdet, uden at tilsvarende ansøgninger fra landets øvrige kommuner nødvendigvis bør imødekommes som følge af den almindeligt gældende lighedsgrundsætning.

Den, der efter anden lovgivning i forbindelse med en forsøgsordning er bemyndiget til at godkende fravigelser af gældende regler, kan være den relevante ressortminister eller en styrelse eller lignende, der er tillagt en beføjelse til at fravige nærmere bestemte regler.

Den foreslåede bestemmelse giver kun hjemmel til at fravige, at bemyndigelser i anden lovgivning til at tillade forsøg, hvor gældende regler fraviges, i almindelighed indebærer, at alle landets kommuner behandles lige ved anvendelsen af en forsøgsbestemmelse. De eventuelle konkrete ønsker om yderligere frihedsgrader, som godkendes i medfør af den konkrete forsøgsbestemmelse, vil i øvrigt skulle holde sig inden for den eller de forudsætninger, hensyn m.v., der ligger bag forsøgsbestemmelsen.

Baggrunden for bestemmelsen er, at det i forhold til imødekommelse af kommunernes eventuelle konkrete ønsker om yderligere frihedsgrader i løbet af forsøgsperioden, jf. punkt 1, vurderes at kunne være aktuelt at anvende bemyndigelser i anden lovgivning til at tillade forsøg for de kommuner, der er omfattet af lov om velfærdsaftaler.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 5

Der er efter gældende ret som udgangspunkt fri adgang til delegation inden for den kommunale organisation. Kommunalbestyrelsen har således som udgangspunkt mulighed for at delegere udøvelsen af sin kompetence til udvalg og den kommunale administration.

Delegation kan ske både ved kommunalbestyrelsens udtrykkelige beslutning og stiltiende ved, at kommunalbestyrelsen accepterer, at bestemte beslutninger træffes af et udvalg eller i forvaltningen.

Det anførte om fri ret til delegation gælder, medmindre andet er fastsat eller forudsat i lovgivningen. Herudover kan det følge af en sags beskaffenhed, at behandlingen af sagen skal ske i kommunalbestyrelsen og altså ikke kan overlades til et udvalg eller til forvaltningen. Dette kan være tilfældet i sager, der på grund af deres betydning eller karakter i øvrigt i særlig grad forudsætter politisk behandling, bl.a. med den deraf følgende mulighed for eventuelle mindretal for at tilkendegive en afvigende opfattelse.

Det foreslås i § 5, at kommunalbestyrelsen i et møde kan beslutte at overlade til kommunens udvalg eller administration, herunder kommunens tilbud, at træffe beslutninger efter forslaget kapitel 4.

Bestemmelsen indebærer, at kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om at overlade beslutninger efter kapitel 4 til den kommunale administration og udvalg.

Beslutninger om anvendelse af de muligheder, som kommunalbestyrelsen foreslås tillagt med kapitel 4, herunder hvilke tilbud der skal have hvilke muligheder, vil i vid udstrækning bero på en friere skønsmæssig politisk vurdering. Bestemmelsen skaber klarhed om kommunalbestyrelsens mulighed for at delegere sådanne beslutninger.

Bestemmelsen indebærer, at uanset der i lovens kapitel 4 bruges udtrykket ”kommunalbestyrelsen” om den myndighed, der i bestemmelsen er tillagt kompetence til at træffe beslutning efter den berørte bestemmelse, kan kommunalbestyrelsen overlade til kommunens udvalg og administration, herunder kommunens tilbud, at træffe beslutningen.

Bestemmelsen kræver, jf. udtrykket ”kan i et møde beslutte at overlade”, en udtrykkelig beslutning i kommunalbestyrelsen om at overlade beslutninger efter lovens kapitel 4 til kommunens udvalg eller administrationen, herunder kommunens tilbud. Kommunalbestyrelsens beslutning om delegation må gerne være generel, således at den omfatter en række beslutninger eller et helt område. Beslutningen må i det mindste angive, om der delegeres til udvalg eller til den kommunale administration.

Kommunalbestyrelsens adgang til at delegere beslutninger til et udvalg efter bestemmelsen omfatter delegation til kommunens stående udvalg og økonomiudvalget.

Kommunalbestyrelsens adgang til at delegere til den kommunale administration omfatter hele den kommunale administration, herunder et kommunalt tilbud som er en del af den kommunale enhedsforvaltning. Kommunalbestyrelsens beslutning om delegation kan – men skal ikke – angive, på hvilket niveau i administrationen beslutningen skal træffes, herunder eksempelvis, om beslutningen skal træffes på det enkelte tilbud.

De beslutninger efter kapitel 4, som kommunalbestyrelsen overlader til kommunens udvalg og administration, skal – som kommunalbestyrelsens egne beslutninger efter kapitel 4 – offentliggøres i overensstemmelse med den foreslåede § 6.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 6

En kommunalbestyrelses beslutninger skal efter § 13, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse indføres i en beslutningsprotokol. Det følger af § 8, stk. 6, i lov om kommunernes styrelse, at beslutningsprotokollen, med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, så vidt muligt skal offentliggøres.

Det er op til kommunalbestyrelsen at beslutte, hvordan oplysningerne skal offentliggøres, men offentliggørelsen skal indebære, at kommunens borgere i almindelighed vil have mulighed for at gøre sig bekendt med oplysningerne.

Der er ikke herudover fastsat generelle regler om offentliggørelse af kommunalbestyrelsens eller andre kommunale beslutninger i lov om kommunernes styrelse.

Det foreslås i § 6, *stk. 1*, at kommunens beslutninger efter forslagets kapitel 4 offentliggøres i en samlet oversigt.

Efter forslaget til lovens kapitel 4 kan kommunalbestyrelsen træffe beslutning om, hvilke bestemmelser på ældreområdet der helt eller delvis fraviges for kommunen eller de tilbud i kommunen, som kommunalbestyrelsen udpeger. Efter lovens § 5 kan kommunalbestyrelsen overlade til kommunens udvalg og administration, herunder kommunens tilbud, at træffe beslutninger efter kapitel 4. Der henvises til punkt 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det forventes, at der bliver fastsat regler om, at kommunerne skal offentliggøre beslutninger efter lovforslagets § 9, stk. 5.

Den foreslåede bestemmelse i § 6, stk. 1, fastsætter, at kommunens beslutninger efter lovens kapitel 4 skal fremgå af en samlet oversigt. Den foreslåede bestemmelse omfatter såvel kommunalbestyrelsens beslutninger efter lovens kapitel 4 som beslutninger, kommunalbestyrelsen har overladt til kommunens udvalg og administration, herunder kommunens tilbud. Den samlede oversigt skal løbende justeres i takt med kommunens beslutninger.

Det vil være op til den enkelte kommune at tilrettelægge, hvordan offentliggørelsen af oversigten skal organiseres i kommunen, herunder om det skal kunne ske decentralt.

Der skal være tale om en samlet oversigt. Det indebærer, at oversigten skal bestå af et sammenhængende dokument, og at grupperingen af beslutningerne i selve dokumentet skal ske på overskuelig måde. Dette vil kunne understøtte borgernes, organisationers, virksomheders og myndigheders m.fl. mulighed for at skabe sig et overblik over de fravigelser, som kommunen har truffet beslutning om.

Kommunen vil kunne træffe beslutning om, hvordan oversigten skal udformes. I det omfang social- og ældreministeren fastsætter nærmere regler om oversigtens udformning, jf. nedenfor om § 6, stk. 3, vil kommunens beslutning skulle træffes inden for de fastsatte rammer.

Den foreslåede bestemmelse fastsætter videre, at oversigten skal offentliggøres. I det omfang social- og ældreministeren fastsætter nærmere regler om eksempelvis offentliggørelsen af oversigten på kommunens hjemmeside, jf. nedenfor om § 6, stk. 3, vil kommunens beslutning skulle træffes inden for de fastsatte rammer.

Det er hensigten med bestemmelsen at sikre en smidig og ensartet måde for kommunen at håndtere offentliggørelsen af sine beslutninger efter lovens kapitel 4, så oplysninger herom samtidig er lettilgængelige, sikre og opdaterede for borgere, organisationer, virksomheder og myndigheder m.fl.

Det foreslås i § 6, stk. 2, at kommunens beslutninger træder i kraft på det i oversigten fastsatte tidspunkt, dog tidligst dagen efter beslutningens offentliggørelse.

Kommunens eventuelle beslutninger om at ændre tidligere truffne beslutninger vil ligeledes træde i kraft på det i oversigten fastsatte tidspunkt, dog tidligst dagen efter offentliggørelse af den reviderede oversigt.

Reguleringen i § 6, stk. 2, af ikrafttrædelsestidspunktet for kommunens beslutninger gælder såvel for kommunalbestyrelsens beslutninger efter lovens kapitel 4 som for beslutninger, kommunalbestyrelsen har overladt til kommunens udvalg og administration, herunder kommunens tilbud.

Det betyder, at kommunens beslutninger om fravigelser efter lovens kapitel 4 tidligst kan få virkning dagen efter offentliggørelsen af oversigten.

Det betyder videre, at hvis kommunen på grund af f.eks. en fejlekspedition ikke får offentliggjort en eller flere beslutninger i oversigten, vil disse beslutninger ikke kunne få virkning i kommunen, førend dagen efter der er sket offentliggørelse af beslutningen eller beslutningerne i oversigten i overensstemmelse med bestemmelsen.

Formålet med bestemmelsen om, at kommunens beslutning efter lovens kapitel 4 kan tidligst være dagen efter offentliggørelsen af oversigten, er hensynet til, at borgere, organisationer, virksomheder og myndigheder m.fl. sikres adgang til oplysninger om, hvilken lovgivning der gælder, før beslutningerne kan træde i kraft.

Det foreslås i § 6, stk. 3, at social- og ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om oversigtens udformning og offentliggørelse.

Bemyndigelsen giver social- og ældreministeren mulighed for at fastsætte minimumskrav til oversigtens udformning og kommunernes offentliggørelse af oversigten.

Det forventes, at der bliver fastsat regler om, at kommunerne skal offentliggøre beslutninger efter lovfor-slagets § 9, stk. 5.

Ved fastlæggelsen af de nærmere regler om oversigtens udformning og offentliggørelse vil der blive lagt vægt på at understøtte en smidig og ensartet udformning af oversigten og offentliggørelse i de udvalgte kommuner, som kan give lettilgængelige, sikre og opdaterede oplysninger om de regler på ældreområdet, der gælder for borgere, organisationer, virksomheder og myndigheder m.fl. i den pågældende kommu-ne. Samt at de berørte borgere vil have mulighed for at tilgå den såvel digitalt som ikke-digitalt.

For så vidt angår oversigtens udformning forventes det, at der fastsættes nærmere krav om, at oversigten skal indeholde oplysning om, hvilke bestemmelser på ældreområdet der helt eller delvis fraviges i kommunen.

Det forventes videre, at der fastsættes nærmere krav om, at oversigten skal indeholde oplysning om, hvornår kommunalbestyrelsens beslutning træder i kraft, og hvor lang tid kommunalbestyrelsens beslutning skal finde anvendelse. Der vil herunder skulle fastsættes krav om, at det fremgår af oversigten, hvornår ændringer træder i kraft, således at det til enhver tid kan konstateres, hvilke regler der har været gældende på hvilket tidspunkt.

For så vidt angår kommunens offentliggørelse af oversigten, kan der blive fastsat nærmere krav. Det kan f.eks. fastsættes, at oversigten skal være tilgængelig på forsiden af kommunens hjemmeside og i lokale medier.

Ved fastlæggelsen af de nærmere regler vil der kunne blive fastsat særlige regler om offentliggørelse

af kommunalbestyrelsens beslutninger efter lovforslagets § 9, stk. 5. Kommunalbestyrelsen fastsætter i medfør af denne bestemmelse selv nærmere regler, som kommunen i visse tilfælde vil skulle træffe afgørelser, herunder bebyrdende afgørelser, i medfør af, hvilket kan give anledning til særlige formkrav for offentliggørelse af disse beslutninger. F.eks. at offentliggørelse på kommunens hjemmeside og i lokale medier af de nærmere regler, som kommunalbestyrelsen fastsætter efter bestemmelsen, skal være i en form, der svarer til bekendtgørelser, herunder f.eks. i forhold til systematik og udformning.

Der vil være tale om minimumskrav. Kommunalbestyrelsen kan således generelt eller i forhold til konkrete beslutninger træffe beslutning om, at der skal ske yderligere offentliggørelse i f.eks. lokale dagblade m.v.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 7

Det er fast antaget efter gældende ret, at der ikke er adgang til at påklage kommunale afgørelser, uden at dette er hjemlet ved lov.

Det foreslås i § 7, at kommunens beslutninger efter lov om velfærdsaftaler ikke kan påklages.

Bestemmelsen har alene til formål at skabe klarhed om, at kommunens beslutninger efter loven ikke kan påklages.

Det bemærkes herved, at kommunalbestyrelsens beslutninger om anvendelse af de muligheder, som kommunalbestyrelsen foreslås tillagt med forslagets kapitel 4, herunder hvilke tilbud der skal have hvilke muligheder, i vid udstrækning vil bero på en friere skønsmæssig politisk vurdering.

Bestemmelsen synliggør således, at kommunalbestyrelsens beslutninger efter loven, herunder bl.a. om offentliggørelse og om fravigelse af bestemmelser på ældreområdet, jf. lovens kapitel 4, ikke kan påklages.

Bestemmelsen gælder også i det tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen i medfør af lovens § 5 har overladt til kommunens udvalg og administration, herunder kommunens tilbud, at træffe beslutning efter lovens kapitel 4.

Det bemærkes, at der i forslagets § 12 foreslås, at retssikkerhedsloven og bestemmelser fastsat i medfør heraf fortsat finder anvendelse i forhold til kommunalbestyrelsens afgørelser efter regler fastsat i medfør af forslagets § 9, stk. 5.

Det kommunale tilsyn, der varetages af Ankestyrelsen, fører efter § 48 i lov om kommunernes styrelse tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Tilsynet er et retligt tilsyn. Ankestyrelsen kan således ikke tage stilling til, om kommuners og regioners dispositioner er rimelige eller hensigtsmæssige, eller til spørgsmål om skønsudøvelse, så længe skønnet udøves inden for de rammer, der er fastsat i lovgivningen.

Tilsynet omfatter bl.a. ikke tilfælde, hvor særlige klage- eller tilsynsmyndigheder kan tage eller har taget stilling til den pågældende sag. Det kommunale og regionale tilsyn vil således ikke kunne tage stilling til kommunernes konkrete beslutninger efter lov om social service og lov om friplejeboliger, i det omfang disse vil kunne behandles af de relevante klageorganer efter disse love.

Efter § 48 a i lov om kommunernes styrelse beslutter Ankestyrelsen selv, om der er tilstrækkelig anledning til at rejse en tilsynssag. Indenrigs- og Boligministeriet er som led i det kommunale og regionale tilsyn ikke i almindelighed klageinstans over for Ankestyrelsen, men ministeriet kan af egen drift bl.a. efter § 53, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse tage spørgsmål om lovligheden af kommunale og

regionale dispositioner eller undladelser, som Ankestyrelsen har udtalt sig om som tilsynsmyndighed, op til behandling, når ministeriet skønner, at sagen er af principiel eller generel betydning eller har alvorlig karakter. Tilsvarende gælder, hvis Ankestyrelsen har besluttet ikke at tage spørgsmål om lovligheden af kommunale og regionale dispositioner eller undladelser op til behandling.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Kapitel 4

Ældreområdet

Til § 8

Serviceoven indeholder en række regler om støtte til forskellige persongrupper, herunder om støtte til ældre.

Det følger af § 79 a, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde mindst et årligt forebyggende hjemmebesøg til alle borgere, der er fyldt 82 år, og som bor i kommunen, jf. dog stk. 2-4. Det følger af stk. 2, at alle borgere, som bor i kommunen, skal have tilbudt et forebyggende hjemmebesøg i deres fyldte 75. år og deres fyldte 80. år. Derudover skal alle borgere, der bor alene, have tilbudt et besøg i deres fyldte 70. år. Dette følger af stk. 3. Det følger af stk. 4, at borgere i alderen 65 år til 81 år, som er i særlig risiko for at få nedsat social, psykisk eller fysisk funktionsevne efter behov, skal have tilbudt et forebyggende hjemmebesøg. Det følger af stk. 5, at kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge besøgene efter behov, jf. dog stk. 1-3. Det følger af stk. 6, at borgere, der modtager både personlig pleje og praktisk hjælp efter lovens § 83 kan undtages fra ordningen. Det følger af stk. 7, at social- og ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om de kommunale forpligtelser efter stk. 1-6, herunder om samordning med andre generelle kommunale forebyggende og aktiverende foranstaltninger og om andre måder at gennemføre det forebyggende hjemmebesøg på end ved besøg i hjemmet.

Det følger af § 81 a i serviceloven, at kommunalbestyrelsen i et møde træffer beslutning om samt offentliggør en værdighedspolitik, der beskriver de overordnede værdier og prioriteringer for personlig hjælp, omsorg og pleje m.v., som ydes efter serviceloven til personer over folkepensionsalderen, jf. § 1 a i lov om social pension. Det følger af servicelovens § 81 a, stk. 2, at social- og ældreministeren fastsætter nærmere regler om kommunalbestyrelsens forpligtelser efter stk. 1.

Det følger af § 83, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde 1) personlig hjælp og pleje, 2) hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet og 3) madservice. Det følger af stk. 3, at kommunalbestyrelsen forud for vurderingen af behovet for hjælp efter stk. 1 skal vurdere, om et tilbud efter § 83 a vil kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp efter stk. 1. Det følger af stk. 5, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte individuelle mål for hjælp efter stk. 1 til den enkelte modtager af hjælpen, og at hjælpen løbende skal tilpasses modtagerens behov.

Det følger af § 83 a, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde et korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb til personer med nedsat funktionsevne, hvis rehabiliteringsforløbet vurderes at kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp efter § 83, stk. 1. Denne vurdering skal være individuel og konkret og tage udgangspunkt i modtagerens ressourcer og behov. Det følger af stk. 2, at rehabiliteringsforløbet, jf. stk. 1, skal tilrettelægges og udføres helhedsorienteret og tværfagligt. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte individuelle mål for rehabiliteringsforløbet i samarbejde med den enkelte modtager af forløbet. Det følger af stk. 3, at de fastsatte mål og tidsrammen for rehabiliteringsforløbet skal indgå i en samlet beskrivelse af forløbet. Er der under rehabiliteringsforløbet behov for at ændre i målene, skal dette ske i samarbejde med modtageren. Det følger af stk. 4, at

kommunalbestyrelsen skal tilbyde modtageren af et rehabiliteringsforløb den nødvendige hjælp og støtte under forløbet med henblik på at nå de fastsatte mål, jf. stk. 2. Hjælpen og støtten skal løbende tilpasses udviklingen i modtagerens funktionsevne. Hvis modtageren ikke gennemfører et rehabiliteringsforløb, skal kommunalbestyrelsen vurdere modtagerens behov for hjælp efter § 83, jf. § 83, stk. 6.

Det følger af § 84, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde afløsning eller aflastning til ægtefælle, forældre eller andre nære pårørende, der passer en person med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Det følger af § 86, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse. Det følger af stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder til personer, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor.

Det følger af servicelovens § 90, stk. 1, at hjælp efter §§ 83 og 86 skal leveres i overensstemmelse med den afgørelse, kommunalbestyrelsen har truffet efter §§ 88 og 89. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at den tildelte hjælp efter § 83 leveres inden for en rimelig frist, hvis leverandøren ikke kan overholde de aftaler, der i forbindelse med afgørelsen efter § 88, stk. 1, er indgået om levering af hjælpen. Det følger af stk. 2, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med afgørelsen om hjælp efter § 83 skal oplyse modtageren af hjælpen om, hvor hos myndigheden denne kan rette henvendelse, hvis den tildelte hjælp ikke leveres i overensstemmelse med afgørelsen.

Det følger af § 91, stk. 1, i lov om social service, at kommunalbestyrelsen skal skabe grundlag for, at modtagere af hjælp efter § 83 kan vælge mellem to eller flere leverandører af denne hjælp, hvoraf den ene leverandør kan være kommunal. Det følger af stk. 2, at kommunalbestyrelsen for at opfylde forpligtelsen i medfør af stk. 1 som minimum skal 1) indgå kontrakt med to eller flere leverandører eller 2) tilbyde modtagerne et fritvalgsbevis, som giver borgere, der er visiteret til hjælp efter § 83, adgang til, at de pågældende borgere selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse, jf. dog stk. 3. Det følger af stk. 3, at kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde kan træffe afgørelse om, at en borger ikke kan modtage hjælpen efter stk. 2, nr. 2. Det følger af stk. 4, at kommunalbestyrelsen skal vejlede de borgere, der modtager et fritvalgsbevis efter stk. 2, nr. 2, om ordningen. Det følger af stk. 5, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte værdien af fritvalgsbeviset, jf. stk. 2, nr. 2, for hver af de ydelseskategorier efter § 83, som kommunalbestyrelsen har besluttet at tilbyde i ordningen. Kommunalbestyrelsen skal afregne med den leverandør, som borgeren har valgt, jf. stk. 2, nr. 2, til den pris, der svarer til fritvalgsbevisets værdi, jf. stk. 6. Det følger af stk. 6, at social- og ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om leverandørernes tilbagemeldingspligt, jf. stk. 2, nr. 1 og 2, og om kommunalbestyrelsens tilrettelæggelse af fritvalgsbeviset, jf. stk. 2, nr. 2, og regler om beregningsgrundlaget for og offentliggørelse af fritvalgsbevisets værdi.

Det følger af § 92, stk. 1, i lov om social service, at kommunalbestyrelsen skal have en skriftlig beredskabsplan med retningslinjer for, hvordan kommunalbestyrelsen håndterer konkurser hos private leverandører af personlig pleje og praktisk hjælp, som kommunalbestyrelsen indgår kontrakt med, jf. § 91, stk. 2, nr. 1. Det følger af stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal stille krav om bankgaranti eller tilsvarende garanti ved kontraktindgåelse med private leverandører af personlig pleje og praktisk hjælp. Det følger af stk. 3, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med kontraktindgåelse med private leverandører af personlig pleje og praktisk hjælp skal stille krav om, at den private leverandør inden kontraktindgåelse og en gang årligt i kontraktperioden skal sende skattemæssige årsregnskaber til kommunen, og at den private leverandør, der i medfør af årsregnskabsloven er omfattet af krav om at udarbejde regnskab og krav om at lade regnskabet revidere, inden kontraktindgåelse og en gang årligt i kontraktperioden skal sende revideret

regnskab til kommunen eller henvise kommunen til, hvor regnskabet kan findes på www.cvr.dk. Hvis leverandøren endnu ikke har aflagt regnskab efter årsregnskabsloven, kan kommunalbestyrelsen fastsætte krav om anden passende dokumentation.

Den private leverandør skal desuden dokumentere, at der ikke ved kontraktindgåelse er forfalden gæld på 50.000 kr. eller derover til offentlige myndigheder.

Det følger af servicelovens § 92, stk. 4, at kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde kan fravige kravet i stk. 3, nr. 3. Det følger af stk. 5, at kommunalbestyrelser, der benytter en godkendelsesordning ved tilvejebringelse af det frie valg af personlig pleje og praktisk hjælp, hvormed prisen fastsættes uden priskonkurrence, skal foretage efterberegning af afregningspriser løbende efter behov og mindst en gang årligt.

Det følger af § 94 i lov om social service, at en person, som er berettiget til hjælp eller støtte efter § 83, kan vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne. Den udpegede person skal godkendes af kommunalbestyrelsen, som herefter skal indgå kontrakt med den pågældende om omfang og indhold af opgaverne, om leverancesikkerhed, jf. § 90, og om betaling m.v.

Det følger af § 94 a i lov om social service, at personer, der modtager hjælp efter § 83, kan vælge en helt eller delvis anden hjælp end den, der er truffet afgørelse om, jf. §§ 88 og 89.

Det følger af § 139, stk. 2, i lov om social service, at social- og ældreministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal træffe beslutninger om indhold, omfang og udførelse af tilbud til voksne efter §§ 79, 79 a, 83, 83 a, 84, 86, 119-122 og 192 samt følge disse beslutninger op.

Det følger af § 151 i lov om social service, at den stedlige kommune har pligt til at føre tilsyn med, at de kommunale opgaver efter §§ 83, 83 a og 86 løses i overensstemmelse med de afgørelser, kommunalbestyrelsen har truffet efter disse bestemmelser og i henhold til kommunalbestyrelsens vedtagne kvalitetsstandarder, jf. § 139. Det følger af stk. 2, at kommunalbestyrelsen som led i tilsynsforpligtelsen efter stk. 1 hvert år skal foretage mindst ét uanmeldt tilsynsbesøg på plejehjem m.v., jf. servicelovens § 192, i plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, og i andre, tilsvarende boligenheder i kommunen. Tilsynet omfatter indsatsen over for de beboere og lejere, der modtager kommunale serviceydelser. Tilsynet må ikke varetages af leverandører eller personer, der udfører opgaver på området. Det følger af servicelovens § 151, stk. 3, at kommunalbestyrelsens forpligtelse efter stk. 1 og 2 ikke gælder tilbud, som er omfattet af socialtilsynet, jf. § 4 i lov om socialtilsyn.

Det følger af § 151 b, stk. 1, i lov om social service, at hvis kommunalbestyrelsen ved tilsynsbesøget i friplejeboligerne konstaterer, at borgeren ikke modtager den hjælp, som denne efter afgørelsen har krav på, skal kommunalbestyrelsen orientere borgeren og den kommune, der har truffet afgørelse efter denne lov, hvis denne ikke er identisk med beliggenhedskommunen. Det følger af stk. 2, at kommunalbestyrelsen kan meddele friplejeboligleverandøren de påbud, som er nødvendige for at sikre, at hjælpen leveres i overensstemmelse med afgørelsen. Kommunalbestyrelsen skal meddele friplejeboligleverandøren, at undladelse af at levere hjælpen i overensstemmelse med afgørelsen kan medføre indberetning til Sundhedsstyrelsen. Hvis friplejeboligleverandøren ikke efterkommer påbuddet, indberetter kommunalbestyrelsen straks forholdet til Sundhedsstyrelsen. Kommunalbestyrelsen udarbejder indstilling til brug for afgørelser, der træffes af Sundhedsstyrelsen.

Det følger af § 151 c i lov om social service, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde og offentliggøre en tilsynspolitik for tilbud efter § 83, som er omfattet af reglerne om frit valg af leverandør efter § 91. Det følger af stk. 2, at tilsynspolitikken skal indeholde kommunens procedurer for udførelse af tilsyn

med disse tilbud og for opfølgning på tilsynet. Det følger af servicelovens § 151, stk. 3, at kommunalbestyrelsen skal i tilslutning til beslutninger om serviceniveauet for tilbud efter § 83 og om udarbejdelse af kvalitetsstandarder efter § 139 mindst én gang årligt følge op på tilsynspolitikken, herunder foretage de nødvendige justeringer.

Det følger af § 8 i lov om friplejeboliger, stk. 1, at friplejeboligleverandøren skal levere de tilbud, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om, jf. lov om social service, og skal varetage formålet med den hjælp, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om. Det følger af stk. 2, at friplejeboligleverandøren skal informere kommunalbestyrelsen om forhold, som har betydning for kommunens myndighedsopgaver over for beboerne.

Det følger af § 32 i lov om friplejeboliger, at friplejeboligleverandøren fastsætter vejledende takster for ydelser efter lov om social service, jf. lovens § 174, som friplejeboligleverandøren er certificeret til at levere. Friplejeboligleverandøren og kommunalbestyrelsen i den kommune, der har visiteret borgeren til en plejebolig eller en lignende boform, jf. § 3, stk. 1 i lov om friplejeboliger kan med udgangspunkt i de vejledende takster aftale den pris, som kommunalbestyrelsen skal betale for den leverede hjælp og støtte, som borgeren er visiteret til. Det følger af stk. 2, at hvis der ikke indgås en aftale mellem kommunalbestyrelsen og friplejeboligleverandøren, jf. stk. 1, skal afregningspriserne for de ydelser, som friplejeboligleverandøren skal levere i henhold til lov om social service, fastsættes af kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor friplejeboligerne ligger.

Det følger af § 32, stk. 3, i lov om friplejeboliger, at social- og ældreministeren fastsætter nærmere regler om afregning, herunder om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser i henhold til stk. 2. Social- og ældreministeren kan endvidere fastsætte regler om kommunalbestyrelsens visitation af borgere, om gennemsigtighed i forhold til indplacering af borgere i kommunens visitationsstruktur og om leverandørernes mulighed for at få indsigt i og få efterprøvet beregningerne. Det følger af stk. 4, at social- og ældreministeren fastsætter regler om takster for friplejeboligbeboeres betaling for tilbud efter kapitel 16 i lov om social service. Hvis kommunen vælger at fravige fra bestemmelserne i § 32 i lov om friplejeboliger, vil kommunen kunne benytte en anden afregningsmodel fremadrettet. Frihedsgrader vedrørende friplejeboligloven gælder kun fremadrettet, og derfor vil eksisterende aftaler vedrørende afregning af friplejeboliger ikke kunne fraviges for friplejeboliger, der allerede er, eller er ved at blive godkendt og etableret.

Det følger af § 33 i lov om friplejeboliger, at social- og ældreministeren fastsætter regler om den tidligere opholdskommunes betaling for tilsyn med service, jf. § 151 a og § 151 b i lov om social service, til den kommune, hvor friplejeboligerne ligger.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 8, stk. 1, 1. pkt., at kommunalbestyrelsen vil kunne træffe beslutning om, at servicelovens §§ 79 a og § 81 a, § 83, stk. 1, 3 og 5, § 83 a, § 84, stk. 1, §§ 86, 90-92, 94 og § 94 a, § 139, stk. 2, § 151, § 151 b og § 151 c i lov om social service og § 8, stk. 1 og 2, og §§ 32 og 33 i lov om friplejeboliger samt regler fastsat i medfør heraf helt eller delvis ikke vil skulle gælde for kommunen eller de tilbud i kommunen, som kommunalbestyrelsen udpeger. Retten til at bestemme, at reglerne helt eller delvis ikke vil skulle gælde for kommunen eller de tilbud i kommunen, som kommunalbestyrelsen udpeger, vil dog ikke kunne omfatte de borgere, der er omfattet af den foreslåede § 8, stk. 2, jf. nedenfor.

Med forslaget vil kommunalbestyrelsen få mulighed for helt eller delvist at fravige de nævnte bestemmelser. Det betyder, at kommunalbestyrelsen eksempelvis kan beslutte, at kommunalbestyrelsen ikke ønsker at fastsætte kommunale kvalitetsstandarder for hjemmehjælp og genoptræning, eller at kommunalbesty-

relsen eksempelvis kan beslutte, at afløsning og aflastning ikke skal leveres efter den gældende § 84, stk. 1 i serviceloven, men at borgerens behov skal tilgodeses på en anden måde.

På samme vis kan kommunalbestyrelsen beslutte, at eksempelvis personlig pleje og praktisk hjælp efter servicelovens § 83 ikke skal leveres efter de gældende regler, men at borgerens behov skal afhjælpes på anden vis. Kommunalbestyrelsen kan eksempelvis også vælge, at praktisk hjælp fortsat skal leveres efter § 83, stk. 1, nr. 2, men at der ikke skal være frit leverandørvalg eller mulighed for at udpege egen hjælper i forhold til levering af ydelsen.

Hensigten med forsøget er bl.a., at kommunerne, herunder de enkelte plejehjem, hjemmeplejen, de lokale ledelser og medarbejderne i ældreplejen, får frihed til at tilrettelægge indsatser om bl.a. personlig pleje og praktisk hjælp samt madservice, forebyggende hjemmebesøg, genoptræning, rehabiliteringsforløb samt afløsning og aflastning.

Frihedsgraderne betyder ikke, at kommunerne kan undlade at hjælpe en borger, hvis det vurderes, at borgeren f.eks. vil have behov for at blive genoptrænet. Borgeren vil ikke have et retskrav på lige præcis genoptræning, som ydelsen er formuleret i dag, men borgeren skal stadig have den hjælp, som borgeren har behov for, dog uden skelen til konkrete paragraffer. De tre kommuner kan således ikke undlade at give borgerne hjælp, der modsvarer borgerens behov, men kommunerne kan tænke nye måder at sammensætte hjælpen på, tænke helhedsorienteret og være innovative med det klare formål, at der bliver mere plads til at imødekomme den enkelte ældres individuelle behov for hjælp.

Hvis en borger visiteret til en plejebolig vælger at flytte til en anden kommune, skal borgerens afgørelse om hjælp træffes efter de hidtil gældende regler.

Det foreslås videre i § 8, *stk. 1, 2. pkt.*, at kommunalbestyrelsen vil kunne træffe forskellige beslutninger for forskellige tilbud i kommunen.

Dette indebærer, at kommunalbestyrelsen f.eks. vil kunne bestemme, at nogle tilbud i kommunen vil være omfattet af alle de nævnte bestemmelser i *stk. 1, 1. pkt.*, mens andre tilbud helt eller delvist vil kunne fravige reglerne. Forslaget indebærer således, at borgere, som modtager ydelser efter de nævnte bestemmelser, vil kunne opleve, at der vil gælde forskellige regler afhængig af, hvilket tilbud borgeren er omfattet af.

Det foreslås i § 8, *stk. 2*, at kommunalbestyrelsen ikke kan fravige bestemmelserne nævnt i stk. 1 for så vidt angår borgere, der modtager hjælp efter §§ 85, 95-100, 103, 104, 107, 108, 114 og 118 i lov om social service.

Undtagelsen af denne kreds af borgere har til formål at afgrænse kommunalbestyrelsernes mulighed for at fravige bestemmelserne nævnt i stk. 1 til borgere, der kan anses for at være en del af ældreområdet, og som dermed er omfattet af formålet og anvendelsesområdet for loven, jf. lovforslagets § 1 og § 2, nr. 3. Dette skyldes, at bestemmelserne i serviceloven finder anvendelse for alle mennesker med nedsat funktionsevne uanset alder, det vil sige også på handicapområdet og for mennesker med psykiske lidelser.

Undtagelsen sikres ved, at hvis en borger ud over de typer af hjælp, som er omfattet af kommunalbestyrelsernes mulighed for at fravige efter stk. 1, tillige modtager én eller flere typer af hjælp, der primært gives til mennesker med handicap og psykiske lidelser, vil borgeren ikke være omfattet af lovforslaget. Det betyder f.eks., at kommunalbestyrelsen ikke vil kunne vælge, at muligheden for borgerstyret personlig assistance efter servicelovens § 96 skal fraviges eller beslutte, at hjælpen på et midlertidigt eller varigt botilbud skal indgå i et forsøg efter dette lovforslag.

Endelig foreslås med § 8, *stk. 3*, at kommunalbestyrelsen ikke kan fravige bestemmelserne nævnt i den

foreslåede bestemmelse i stk. 1, for så vidt angår borgere, der benytter deres ret efter § 3 i friplejeboligloven til frit at vælge at indgå lejeaftale med en friplejeboligleverandør om en plejebolig eller en lignende boligform, der er beliggende i en anden kommune end dem, der fremgår af § 2.

Den foreslåede undtagelse af denne kreds af borgere har til formål at sikre, at borgere i de tre kommuner, der er omfattet af lovforslaget, fortsat har samme muligheder som borgere i andre kommuner for frit at vælge en friplejebolig uden for kommunen.

Såfremt en borger, der bor i en af de omfattede kommuner, og som kommunen har visiteret til en plejebolig eller en lignende boligform, vælger at indgå lejeaftale med en friplejeboligleverandør om en bolig i en anden kommune i overensstemmelse med § 3 i friplejeboligloven, skal kommunalbestyrelsen således træffe afgørelse om hjælp efter bestemmelserne i serviceloven og ikke efter regler fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 9, stk. 5.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 9

Det foreslås i § 9, stk. 1, at hvis kommunalbestyrelsen vælger at § 83, stk. 1, 3 og 5, § 83 a, § 84, stk. 1 eller § 86 i lov om social service helt eller delvist ikke skal gælde, skal kommunalbestyrelsen fortsat tilbyde borgeren den hjælp, borgeren har behov for i forhold til borgerens nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Med bestemmelsen sikres det, at selv om kommunalbestyrelsen efter stk. 1 får mulighed for at beslutte helt eller delvist at fravige en række bestemmelser i serviceloven, vil kommunalbestyrelsen fortsat være forpligtet til at sikre, at borgeren får tilbudt den hjælp, som borgeren har behov for i forhold til borgerens nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Det vil være en betingelse for at kunne fravige ovenstående bestemmelser, at der fastsættes nye regler, jf. forslaget § 9, stk. 5, i medfør af hvilke kommunen vil kunne træffe afgørelse om hjælp.

Hvis kommunalbestyrelsen eksempelvis beslutter, at der ikke skal tilbydes forebyggende hjemmebesøg, vil kommunalbestyrelsen fortsat være forpligtet til at være opmærksom på, om der er borgere, der har behov for en opsøgende og forebyggende indsats. Ligeledes vil kommunalbestyrelsen, hvis den beslutter, at hjemmehjælp og genoptræning ikke skal leveres efter servicelovens §§ 83 og 86 være forpligtet til at sørge for, at borgerne får dækket deres behov på anden vis, og har dermed frihed til at være innovative og finde gode løsninger tæt på borgeren. Det kan f.eks. overvejes at kombinere hjælp til indkøb med en gåtur sammen med andre, så borgeren både får motionstræning og mulighed for samvær med andre.

Kommunalbestyrelsen vil ikke blot kunne beslutte at undlade at yde hjælp til borgere, der har behov herfor, men kommunalbestyrelsen vil som nævnt få frihed til at tilrettelægge hjælpen anderledes end i dag.

Det foreslås i § 9, stk. 2, at hjælpen vil skulle ydes på baggrund af en konkret og individuel vurdering i forhold til den enkelte persons behov og forudsætninger og i samarbejde med den enkelte.

Det betyder, at kommunalbestyrelsen derfor uændret vil skulle vurdere den enkeltes behov og sørge for at inddrage den enkelte borger ved tilrettelæggelsen af hjælpen.

Det foreslås i § 9, stk. 3, at kommunalbestyrelsen skal oplyse ansøgeren skriftligt om, hvilken hjælp der er bevilget efter stk. 1, jf. stk. 2.

Med forslaget forpligtes kommunalbestyrelsen til altid skriftligt at oplyse borgerne om, hvilken hjælp der er bevilget efter regler udstedt i medfør af § 9, stk. 3.

Det betyder, at ved afgørelser, hvor borgeren opnår fuldt ud medhold, skal borgeren stadig oplyses skriftligt om, hvilken hjælp der er bevilget. På denne måde sikres det, at borgeren har mulighed for at vurdere, om borgeren er enig i, at borgeren har fået fuldt ud medhold.

I de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen meddeler helt eller delvist afslag på hjælp følger det i øvrigt af forvaltningslovens § 22, at en afgørelse, der meddeles skriftligt, skal begrundes, medmindre ansøgeren får fuldt ud medhold. Samtidig skal afgørelser, der kan påklages til anden forvaltningsmyndighed, være ledsaget af en klagevejledning, når de meddeles skriftligt, jf. forvaltningslovens § 25.

Det foreslås med forslaget til § 9, stk. 4, at betingelsen i § 3, stk. 3, i lov om friplejeboliger om certificering, anses for borgere, hvor kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse efter regler fastsat i medfør af forslagets § 9, stk. 5, for opfyldt, såfremt friplejeboligleverandøren er certificeret til at levere et tilbud efter lov om social service, der modsvarer det tilbud, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om efter regler fastsat i medfør af § 9, stk. 5.

Det foreslås således, at friplejeboliger vil kunne levere den hjælp, der af kommunalbestyrelsen evt. sættes i stedet for de i dag gældende regler efter serviceloven, hvis friplejeboligleverandøren er certificeret til at levere en ydelse, der modsvarer, hvad kommunalbestyrelsen sætter i stedet for.

Den hjælp kommunalbestyrelsen, jf. § 9, stk. 5, sætter i stedet for helt eller delvist, vil således skulle modsvare den hjælp, friplejeboligleverandøren er certificeret til at levere, såfremt borgere skal kunne få hjælp af friplejeboligleverandøren.

Det forudsættes, at kommunen og friplejeboligleverandøren går i dialog om, hvorvidt den hjælp friplejeboligleverandøren er certificeret til at levere modsvarer den hjælp, som kommunen sætter i stedet for nuværende bestemmelser.

Det bemærkes hertil, at kommunen fortsat efter lovforslagets § 9, stk. 1, vil skulle levere den hjælp, borgeren har behov for, samt at formålet med velfærdsaftalerne i de tre kommuner er, at borgerne skal opleve mere nærhed og bedre omsorg og pleje.

Det foreslås i § 9 stk. 5, at kommunalbestyrelsen vil skulle fastsætte nærmere regler om hjælp efter stk. 1 i forhold til hjælpens art og udførelse.

Med forslaget vil kommunalbestyrelsen skulle fastsætte regler om, hvilken hjælp, der skal erstatte servicelovens § 83, stk. 1, 3 og 5, § 83 a, § 84, stk. 1 eller § 86 helt eller delvist.

Hvis kommunalbestyrelsen beslutter helt eller delvist at fravige gældende ret for personlig pleje, praktisk hjælp og madservice, afløsning og aflastning samt genoptræning, vil kommunalbestyrelsen med forslaget skulle fastsætte nye regler om, hvilken hjælp kommunen i stedet vil yde. De nye regler vil skulle sikre, at kommunalbestyrelsen fortsat tilbyder borgeren den hjælp, borgeren har behov for i forhold til borgerens nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne eller særlige sociale problemer, jf. herved forslagets § 9, stk. 1.

Der er ikke tale om, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde kvalitetsstandarder for hjælpen, men det skal fremgå af de fastsatte regler, hvilken type hjælp, der skal træde i stedet og hvordan denne skal udføres.

Reglerne der fastsættes i medfør af stk. 5, skal være tilstrækkelig klare til at sikre, at den tildelte hjælp faktisk kan og vil blive ydet.

Hvis kommunalbestyrelsen beslutter, at reglerne i servicelovens § 83, stk. 1, 3 og 5, § 83 a, § 84, stk. 1 eller § 86 alene skal fraviges for udvalgte tilbud, vil kommunalbestyrelsen skulle fastsætte nærmere regler for disse tilbud, mens de almindelige regler samt kvalitetsstandarder vil finde anvendelse for resten af kommunen.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 10

Det følger af servicelovens § 150, stk. 1, at Styrelsen for Patientsikkerhed skal føre tilsyn med den personlige hjælp, omsorg og pleje efter §§ 83-87, som ydes på de registreringspligtige kommunale og private enheder efter § 150 c, stk. 1 og 2.

Det følger af § servicelovens 150, stk. 2, at Styrelsen for Patientsikkerhed skal gennemføre tilsynet efter stk. 1 ud fra en løbende vurdering af, hvor der kan være størst risiko for, at den personlige hjælp, omsorg og pleje ikke har den fornødne kvalitet. Styrelsen for Patientsikkerhed skal ligeledes på baggrund af en begrundet mistanke gennemføre tilsyn efter stk. 1, hvis det vurderes nødvendigt af hensyn til den fornødne kvalitet af den personlige hjælp, omsorg og pleje i en enhed.

Det følger af § servicelovens 150, stk. 3, at hvis Styrelsen for Patientsikkerhed bliver bekendt med overtrædelser, mangler eller bekymrende forhold i forbindelse med tilsyn efter stk. 1, skal styrelsen orientere vedkommende registreringspligtige enhed og den stedlige kommunalbestyrelse.

Det følger af § servicelovens 150, stk. 4, at hvis den stedlige kommunalbestyrelse bliver orienteret om overtrædelser, mangler eller bekymrende forhold efter stk. 3, skal kommunalbestyrelsen orientere de kommunalbestyrelser, som har ansvar for hjælpen til den enkelte borger, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, når disse borgere kan blive berørt.

Det følger af servicelovens § 150, stk. 5, at Styrelsen for Patientsikkerhed fastsætter nærmere regler om vurdering af kvaliteten af den personlige hjælp, omsorg og pleje, herunder i form af opstilling af kriterier og indikatorer.

Det følger endvidere af servicelovens § 150 c, stk. 1, at følgende enheder skal registrere sig hos Styrelsen for Patientsikkerhed, 1) plejehjem m.v., jf. servicelovens § 192, 2) plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, 3) friplejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om friplejeboliger, 4) andre tilsvarende boligenheder, herunder midlertidige pladser, hvor hjælpen udgår fra servicearealer, og der er tilknyttet fast personale og 5) leverandører, som leverer hjælp efter servicelovens § 83, jf. § 91.

Det følger af stk. 2, at registreringspligten ikke omfatter enheder, hvor hjælpen og støtten til borgerne i enheden i væsentligt omfang omfatter støtte efter servicelovens § 85.

Det foreslås i § 10, at Styrelsen for Patientsikkerhed fører tilsyn med hjælp, der er fastsat i medfør af regler udstedt efter § 9, stk. 5, som ydes på de registreringspligtige kommunale og private enheder efter § 150 c, stk. 1 og 2, i lov om social service.

Det betyder, at Styrelsen for Patientsikkerhed vil få adgang til at føre tilsyn med kvaliteten af plejen. Dette vurderes nødvendigt af hensyn til at sikre, at der fortsat er tilsyn med, at borgeren får den hjælp, de er berettiget til.

Tilsynet vil skulle føres ud fra en løbende vurdering af, om der er risiko for, at den personlige hjælp, omsorg og pleje eller den hjælp, der sættes i stedet efter dette lovforslags § 9, stk. 1, ikke har den fornødne kvalitet.

Hvis der er tale om hjælp, der træder i stedet for den personlige hjælp, omsorg og pleje efter servicelovens § 83 vil kommunalbestyrelsen efter den foreslåede § 9, stk. 2, skulle fastsætte nærmere regler om hjælpen efter stk. 1 i forhold til hjælpens art og udførelse og kommunalbestyrelsen vil skulle offentliggøre dette. Tilsynet føres i dag efter en række pejlemærker, bl.a. selvbestemmelse og livskvalitet, trivsel og relation samt organisation, ledelse og kompetence, og det forventes at tilsynet fortsat i høj grad vil kunne føres efter de overordnede pejlemærker.

Risikovurderingen kan eksempelvis være afstedkommet af bekymringshenvendelser fra beboere eller pårørende eller på baggrund af pressedækning. I forhold til, om der er begrundet mistanke, vil det være en samlet vurdering af graden af sandsynlighed for, at der foreligger overtrædelser, mangler eller bekymrende forhold, og graden af de eventuelle forholds væsentlighed, der er afgørende for, om styrelsen bør reagere.

Styrelsen for Patientsikkerhed får med bestemmelsen pligt til at udføre et reaktivt tilsyn. Bestemmelsen indebærer således en forpligtelse for styrelsen til at følge med f.eks. i forhold til sager, der omtales i pressen inden for det område, som er omfattet af styrelsens tilsynsforpligtelse. Det reaktive tilsyn indebærer dermed også, at styrelsen skal foretage aktiv kontrol i form af eksempelvis tilsynsbesøg. Det reaktive tilsyn skal ske ex officio, og styrelsen vil derfor ikke være forpligtet til at reagere på alle henvendelser.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 11

Kommunerne er efter sundhedsloven ansvarlige for en række sundhedsydelser, der løses tæt på borgerne og i sammenhæng med andre kommunale opgaver på bl.a. ældreområdet, skoleområdet og det sociale område. Endvidere skal kommunerne efter sundhedsloven etablere forebyggende og sundhedsfremmende tilbud til borgerne.

Sundhedsloven fastsætter kravene til sundhedsvæsenet med henblik på at sikre respekt for det enkelte menneske, herunder dets integritet og selvbestemmelse.

Af sundhedslovens § 3, fremgår det, at regioner og kommuner efter reglerne i sundhedsloven er ansvarlige for, at sundhedsvæsenet tilbyder en befolkningsrettet indsats vedrørende forebyggelse og sundhedsfremme samt behandling af den enkelte patient.

Det fremgår endvidere af sundhedslovens § 4, at regioner og kommuner i samspil med de statslige myndigheder og i dialog med brugerne skal sikre en stadig udvikling af kvaliteten og en effektiv ressourceudnyttelse i sundhedsvæsenet gennem uddannelse, forskning, planlægning og samarbejde m.v.

Det foreslås i § 11, stk. 1, at sundhedsministeren efter ansøgning fra kommunalbestyrelsen kan fastsætte regler om fravigelse af bestemte pligter eller opgaver efter sundhedsloven, der påhviler kommunalbestyrelsen, jf. dog stk. 2.

Det betyder, at kommunerne vil kunne ansøge sundhedsministeren om dispensation fra konkrete pligter og opgaver, som påhviler kommunalbestyrelsen efter sundhedsloven. Sundhedsministeren vil ved imødekommelse af ansøgningen udstede en bekendtgørelse, hvoraf det fremgår, hvilke konkrete forpligtelser og opgaver inden for sundhedsloven, vedkommende kommunalbestyrelse har fået dispensation fra.

Forslaget medfører, at der i bekendtgørelsesform efter ansøgning vil kunne dispenseres fra visse konkrete pligter og/eller opgaver, som kommunerne omfattet af loven ellers ville have efter sundhedsloven.

Nogle medarbejdere inden for ældreplejen leverer indsatser, der har ophæng i sundhedsloven og med forslaget får kommunerne mulighed for at søge om at fravige konkrete pligter/og eller opgaver.

Sundhedslovens afsnit III fastlægger patienternes retsstilling, hvorefter patienter, der inden for sundhedsvæsenet eller andre steder, hvor der udføres sundhedsfaglig virksomhed, modtager eller har modtaget behandling af sundhedspersoner medmindre andet særligt er fastsat i lovgivningen.

Reglerne i afsnit III omfatter bl.a. regler om informeret samtykke, selvbestemmelse, anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer og andre indgreb i selvbestemmelsesretten. Afsnit III indeholder endvidere regler om tavshedspligt og videregivelse af helbredsoplysninger.

Disse regler vil der som udgangspunkt ikke kunne søges dispensation fra. Forudsat, at der ikke er fastsat nærmere regler om den praktiske udmøntning af overholdelsen af disse regler, vil kommunerne kunne søge om dispensation i forhold til den gængse fremgangsmåde i forbindelse med den praktisk udmøntning af reglerne. Det vil dog bero på en konkret vurdering, hvorvidt ansøgningen vil kunne imødekommes.

Det foreslås i § 12, stk. 2, at sundhedsloven ikke kan fraviges til skade for patientsikkerheden og patientens retsstilling.

Forslaget medfører således, at der ikke kan gives dispensation fra de bestemmelser inden for sundhedslovgivningen, der sikrer patientrettighederne. Det betyder, at der f.eks. ikke kan gives dispensation i forhold til førelse af patientjournaler, oplysninger om risiko for komplikationer og bivirkninger eller patientens selvbestemmelsesret, herunder anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 12

Det fremgår af § 2, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at loven indeholder regler for, hvordan kommunen (kommunalbestyrelsen) og statslige myndigheder på det sociale område (Familieretshuset og Ankestyrelsen) skal behandle sager efter lovgivningen. Det fremgår videre af § 1, stk. 3, at social- og ældreministeren, på beskæftigelsesområdet efter forhandling med beskæftigelsesministeren, bestemmer hvilke sager retssikkerhedsloven helt eller delvist skal gælde for. Denne bemyndigelse er anvendt til at fastsætte regler i kapitel 1 i bekendtgørelse nr. 1846 af 7. december 2020 om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsbekendtgørelsen). Det følger af § 1, stk. 1, nr. 7, i retssikkerhedsbekendtgørelsen, at retssikkerhedsloven gælder, når kommunalbestyrelsen og Ankestyrelsen behandler og afgør sager efter serviceloven. Dog følger det af § 1, stk. 3, i retssikkerhedsbekendtgørelsen, at § 9 i retssikkerhedsloven om handlekommune ikke finder anvendelse for forebyggende hjemmebesøg efter § 79 a i serviceloven.

Retssikkerhedsloven indeholder bl.a. bestemmelser, der sikrer borgerens retssikkerhed, bestemmelser der regulerer, hvilken kommune der er ansvarlig for at yde hjælp til en borger, bestemmelser om sagens oplysning, herunder om indhentning af oplysninger uden borgerens samtykke, og bestemmelser om strafansvar.

Retssikkerhedsloven indeholder endvidere i kapitel 10 bestemmelser om muligheden for at påklage bl.a. kommunalbestyrelsens afgørelser til Ankestyrelsen. Kapitel 10 i retssikkerhedsloven regulerer bl.a., hvem der er klageberettigede, pligten til at genvurdere sagen, klagefrister, sagsbehandling, opsættende virkning og domstolsprøvelse af Ankestyrelsens afgørelser. Det følger af retssikkerhedslovens § 60, stk. 2, og § 64 a, stk. 1 og 2, at det som hovedregel kun er den person, som afgørelsen vedrører, der kan klage over afgørelsen. Personer, som repræsenterer den person, som afgørelsen vedrører – f.eks. en værge eller en advokat eller anden partsrepræsentant – kan klage over afgørelsen på vegne af den person, som sagen vedrører. Det følger videre af § 66 i retssikkerhedsloven, at klager over afgørelser skal indgives til den

myndighed, som har truffet afgørelsen. Myndigheden skal vurdere sagen på ny og kan give klageren helt eller delvist medhold. Hvis myndigheden ikke giver klageren medhold i klagen, skal klagen sendes videre til klageinstansen, dvs. Ankestyrelsen, med begrundelse for afgørelsen og for genvurderingen.

Det foreslås, at det i § 12 fastsættes, at retssikkerhedsloven og bestemmelser fastsat i medfør heraf finder tilsvarende anvendelse for kommunalbestyrelsens afgørelser efter regler udstedt i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 9, stk. 5.

Kommunerne omfattet af lovforslaget fritages ikke fra bestemmelserne i retssikkerhedsloven og bestemmelser fastsat i medfør af retssikkerhedsloven. Såfremt kommunen vælger at fravige § 83, stk. 1, 3 og 4, § 83 a, § 84, stk. 1, eller § 86 i serviceloven følger det af den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 9, stk. 5, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte nærmere regler om den hjælp, som kommunalbestyrelsen skal tilbyde borgeren i stedet. Kommunalbestyrelsen vil træffe afgørelse i henhold til disse regler. Idet der i retssikkerhedsloven henvises til afgørelser efter serviceloven, er det derfor nødvendigt at indsætte en selvstændig bestemmelse i velfærdsaftaleloven om retssikkerhedslovens anvendelse for at sikre, at retssikkerhedsloven vil finde tilsvarende anvendelse for sådanne afgørelser. Formålet med den foreslåede bestemmelse er således at sikre, at borgerne i de omfattede kommuner er omfattede af de samme retssikkerhedsmæssige garantier i retssikkerhedsloven som borgere i andre kommuner.

Den foreslåede bestemmelse betyder også, at borgeren vil blive stillet på samme måde som borgere i andre kommuner med hensyn til retten til at modtage personlig og praktisk hjælp under midlertidige ophold i en anden kommune. Omvendt vil borgere fra andre kommuner også fortsat have ret til at modtage personlig og praktisk hjælp efter § 83 i serviceloven under midlertidige ophold i de omfattede kommuner. Idet de omfattede kommuner ikke nødvendigvis træffer afgørelse om hjælp efter § 83 i serviceloven, men i stedet kan træffe afgørelse efter den foreslåede bestemmelse i § 9, stk. 5, vil der være tale om, at en borger fra en omfattet kommune har ret til personlig og praktisk hjælp, der tilsvarende hjælpen efter regler fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 9, stk. 5, under midlertidige ophold i en anden kommune. Tilsvarende gælder for borgere fra andre kommuner under midlertidige ophold i de omfattede kommuner.

Endvidere vil de særlige regler i retssikkerhedsloven om indhentning af oplysninger og strafansvar finde anvendelse. Derudover vil det med den foreslåede bestemmelse blive sikret, at reglerne i retssikkerhedsloven, der har betydning for kommunernes indbyrdes forhold, finder anvendelse. Det drejer sig bl.a. om fastlæggelse af en borgers handlekommune og reglerne om mellemkommunal refusion.

Det bemærkes, at der fortsat skal være mindst et ældeerråd i hver af de tre kommuner. Ældeerrådene skal inddrages og tages med på råd i ældeerrpolitiske spørgsmål, herunder tiltag vedrørende velfærdsaftalerne.

Endelig betyder den foreslåede bestemmelse, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter regler fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 9, stk. 5, om den fornødne hjælp, kommunalbestyrelsen skal tilbyde borgere med de af serviceloven omfattede fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser, kan påklages til Ankestyrelsen.

Der vil således kunne klages over indholdet af afgørelser, der er truffet efter regler fastsat i medfør af § 9, stk. 5, og den måde, en sag er behandlet på, men der er ikke mulighed for at klage over, at kommunen, jf. § 9, stk. 1, har valgt at fravige § 83, stk. 1, 3 og 5, § 83 a, § 84, stk. 1, eller § 86 i serviceloven helt eller delvis og sætte anden hjælp i stedet.

Der vil ikke kunne klages over, at kommunen har valgt at fravige at §§ 79 a og § 81 a, § 83, stk. 1, 3 og 5, § 83 a, § 84, stk. 1, §§ 86, 90-92, 94 og § 94 a, § 139, stk. 2, § 151, § 151 b og § 151 c i lov om social

service og § 8, stk. 1 og 2, og §§ 32 og 33 i lov om friplejeboliger og regler fastsat i medfør heraf helt eller delvis efter § 9, jf. herved også lovforslagets § 7.

Når der er truffet en afgørelse om realiteten i sagen, dvs. hvilken hjælp borgeren skal have i stedet efter regler fastsat i medfør af 9, stk. 5, vil der kunne klages over manglende eller mangelfuld sagsbehandling i forbindelse med afgørelsen.

Der vil ikke kunne klages over faktisk forvaltningsvirksomhed og den administrative sagsbehandling.

Det vil i lighed med, hvad der følger af gældende ret, bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, om en beslutning er en afgørelse, der kan klages over, eller der er tale om faktisk forvaltningsvirksomhed.

Det vil som hovedregel kun være den person, som afgørelsen vedrører, der vil kunne klage over afgørelsen. Personer, som repræsenterer den person, som afgørelsen vedrører – f.eks. en værge eller en advokat eller anden partsrepræsentant – vil dog kunne klage over afgørelsen på vegne af den person, som sagen vedrører.

Klager over afgørelser vil forsat skulle indgives til kommunen. Kommunen vil herefter skulle vurdere sagen på ny og vil kunne give klageren helt eller delvist medhold. Hvis kommunen ikke giver klageren medhold i klagen, skal klagen sendes videre til klageinstansen, dvs. Ankestyrelsen, med begrundelse for afgørelsen og for genvurderingen.

Da kommunerne får et friere skøn i forhold til fastsættelse af den konkrete ydelse til den enkelte borger i forhold til i dag, vil det ikke være muligt at sikre samme sagsbehandling i ankeinstansen, da kommunerne sættes fri fra at levere konkrete ydelser efter servicelovens nuværende bestemmelser og krav om eksempelvis kvalitetsstandarderne. Kommunerne får således et friere skøn end i dag, hvilket betyder, at Ankestyrelsen derfor eksempelvis ikke får samme mulighed for at kunne fastlægge fortolkningsbidrag ud fra bemærkningerne som i dag. Det vil dermed også være vanskeligere for Ankestyrelsen at ændre afgørelser, hvorfor der i praksis må forventes at Ankestyrelsen vil benytte sig af muligheden for at hjemvise i stedet.

Kapitel 5

Ikrafttrædelsesbestemmelse

Til § 13

Det foreslås i § 13, at loven træder i kraft den 15. maj 2021.

At loven træder i kraft på det foreslåede tidspunkt, indebærer blandt andet, at kommunen først fra dette tidspunkt vil kunne træffe beslutninger efter lovens kapitel 4, og at vedkommende minister først fra dette tidspunkt vil kunne udstede bekendtgørelser efter den foreslåede lov om velfærdsaftaler på ældreområdet.

I praksis vil den enkelte kommune selv beslutte, hvornår kommunens fravalg af regler træder i kraft, jf. nærmere § 6, stk. 2, og bemærkningerne hertil.

Kapitel 6

Tidsmæssig gyldighed

Til § 14

Det foreslås i § 14, stk. 1, at loven ophæves den 30. september 2024.

At loven ophæves på det foreslåede tidspunkt, indebærer blandt andet, at kommunen ikke efter ophævelsestidspunktet vil kunne træffe beslutninger efter lovens kapitel 4, og at de bekendtgørelser, som vedkommende minister måtte have udstedt efter den foreslåede lov om velfærdsaftaler på ældreområdet, ikke har retsvirkning efter ophævelsestidspunktet. Kommunen er således efter udløbet af forsøgsperioden forpligtet til på ny at indrette sin forvaltning i overensstemmelse med de regler, som gælder for landets øvrige kommuner.

Baggrunden for den foreslåede bestemmelse er, at den foreslåede frisættelse af de udvalgte kommuners og tilbuds varetagelse af ældreområdet, jf. lovforslagets § 1, gælder frem til den 30. september 2024. Det foreslås derfor, at loven ophæves ved udløbet af denne periode.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

For at undgå usikkerhed for borgeren om, hvilket tilbud kommunen stiller til rådighed efter den 30. september 2024, foreslås det i *stk. 2*, at foranstaltninger i forhold til borgeren, som kommunen har truffet beslutning om i medfør af lov om velfærdsaftaler på ældreområdet, og som ikke er udløbet på ophævelsestidspunktet, finder lov om velfærdsaftaler på ældreområdet fortsat anvendelse, indtil kommunen har truffet anden bestemmelse i henhold til den lovgivning, som er gældende efter ophævelsestidspunktet.

Kommunen er efter udløbet af forsøgsperioden forpligtet til på ny at indrette sin forvaltning i overensstemmelse med de regler, som gælder for landets øvrige kommuner. Kommunen skal derfor så hurtigt som muligt træffe anden bestemmelse i henhold til den lovgivning, som er gældende efter ophævelsestidspunktet. Kommunen er følgelig efter anmodning fra en borger forpligtet til at give borgeren den ydelse, som borgeren er berettiget efter de regler, som gælder for landets øvrige kommuner.

Det betyder, at borgere, der modtager hjælp efter den foreslåede § 9, og efter den 30. september 2024 skal modtage hjælp efter servicelovens § 83, stk. 1, 3 og 5, § 83 a, § 84, stk. 1, eller § 86, så hurtigt som muligt efter den 30. september 2024 skal have modtaget en ny afgørelse om hjælp efter en eller flere af disse bestemmelser.

Bestemmelsen vil navnlig være aktuel i tilfælde af løbende pengeydelse eller et tilbud til borgeren om løbende tjenesteydelser.